

**UCHWAŁA NR XIV/103/2018
RADY GMINY HAŻLACH**

z dnia 19 grudnia 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą
na lata 2023-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r., poz. 994 ze zm.) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.), po uzyskaniu opinii Zarządu Powiatu Cieszyńskiego z dnia 6 listopada 2018 r. **Rada Gminy Hażlach**

postanawia:

§ 1.

Uchwalić Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XXXV/386/02 Rady Gminy w Hażlachu z dnia 26 września 2002 roku w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska Gminy Hażlach” oraz uchwała nr XXVII/242/05 Rady Gminy Hażlach z dnia 29 czerwca 2005 roku w sprawie zmiany uchwały własnej nr XXXV/386/02 z dnia 26 września 2002 roku.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Hażlach.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Sławomir Kolondra

Sławomir Kolondra

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023- 2026

Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

HAŻLACH 2018

Spis treści:

1. Wykaz skrótów.....	5
2. Wstęp.....	6
2.1. Cel i zakres opracowania.....	6
2.2. Opis przyjętej metodyki.....	6
2.3. Charakterystyka Gminy	7
2.3.1. Położenie	7
2.3.2. Demografia	8
2.3.3. Warunki klimatyczne	9
2.3.4. Budowa geologiczna.....	11
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska	11
3.1. Dokumenty nadrzędne i cele	11
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	11
3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.).....	12
3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	13
3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	13
3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).....	14
3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	14
3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	16
3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	17
3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, Gminy, obszary wiejskie....	17
3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	18
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	18
3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.....	18
3.1.13. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.	19
3.1.14. Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2017-2025	22
3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego.....	26
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	27
5. Ocena stanu środowiska	30
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	30
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza	30
5.1.2 Jakość powietrza	34
5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne.....	47
5.1.4 Analiza SWOT	48
5.2. Ochrona przed hałasem	49
5.2.1. Stan wyjściowy	49
5.2.2. Źródła hałasu	49
5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	51

5.2.4. Analiza SWOT	52
5.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	52
5.3.1. Stan wyjściowy	52
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego	53
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	54
5.3.4. Analiza SWOT	55
5.4. Gospodarowanie wodami	56
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe	56
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	56
5.4.2. Jakość wód - wody powierzchniowe.....	58
5.4.3. Jakość wód - wody podziemne.....	58
5.4.4 Zagadnienia Horyzontalne.....	59
5.4.5. Analiza SWOT	61
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	62
5.5.1. Sieć wodociągowa	62
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	62
5.5.3. Ujęcia wód	63
5.5.4. Zagadnienia Horyzontalne.....	63
5.5.7. Analiza SWOT	64
5.6. Zasoby surowców naturalnych	65
5.6.1. Stan aktualny	65
5.6.2. Przepisy prawne	65
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	66
5.6.4. Analiza SWOT	68
5.7. Gleby.....	69
5.7.1. Stan aktualny	69
5.7.2. Osuwiska	71
5.7.3. Tereny przemysłowe.....	72
5.7.4 Zagadnienia Horyzontalne.....	74
5.7.5. Analiza SWOT	76
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	77
5.8.1. Stan wyjściowy	77
5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami	78
5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	91
5.8.4. Analiza SWOT	92
5.9. Zasoby przyrodnicze.....	93
5.9.1. Formy ochrony przyrody	93
5.9.2. Lasy	98
5.9.3 Zagadnienia Horyzontalne.....	100

5.9.4. Analiza SWOT	101
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	102
5.10.1. Stan aktualny	102
5.10.2. Analiza SWOT	102
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	103
6.1. Wyznaczone cele i zadania	103
7. System realizacji programu ochrony środowiska	124
7.1. Współpraca z interesariuszami	124
7.2. Sprawozdawczość	125
7.3. Monitoring realizacji programu	125
7.4. Źródła finansowania	126
7.4.1. Fundusze krajowe	126
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej	128

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZS	Zespół Szkół
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka
ZMŚP	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2026.

2.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

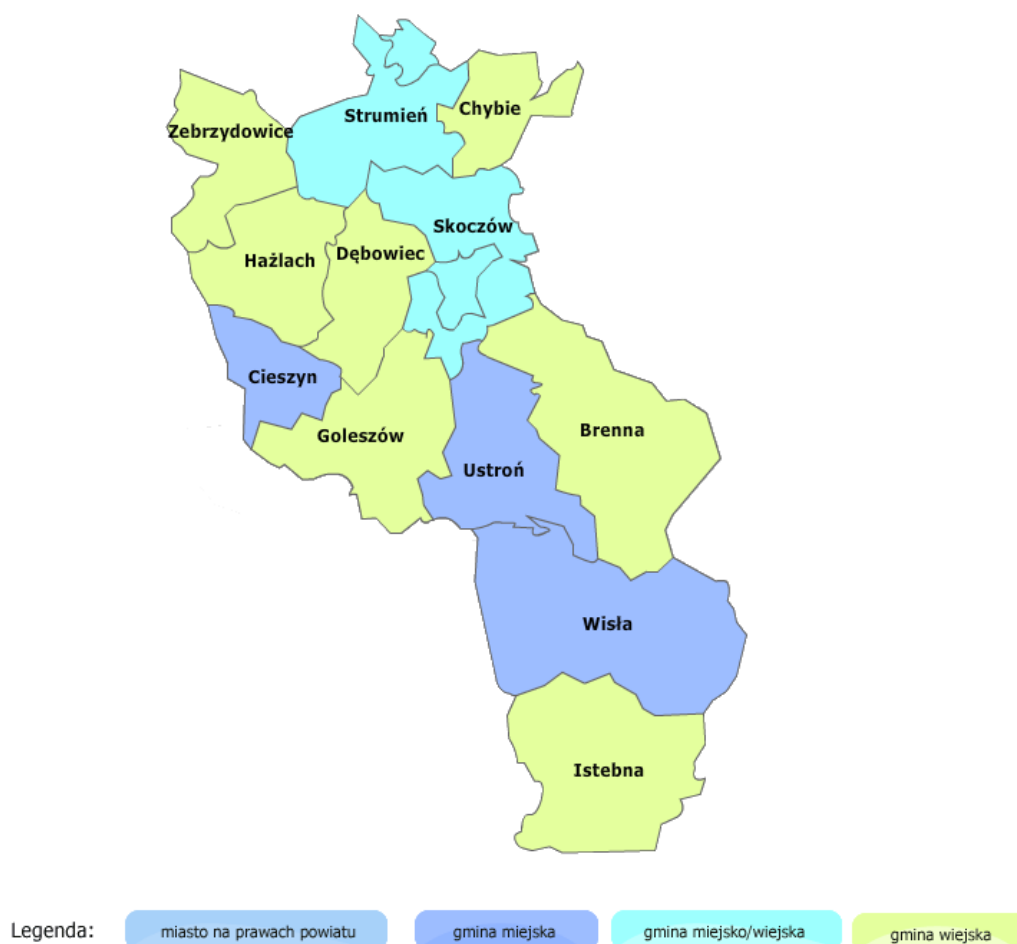
Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka Gminy

2.3.1. Położenie

Hażlach jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie cieszyńskim. Od wschodu graniczy ona z gminą Dębowiec, od południa z gminą Cieszyn, od północy z gminami: Zebrzydowice, oraz Strumień natomiast zachodnią granicę Gminy Hażlach stanowi granica państwa z Republiką Czeską.

Rysunek 1. Położenie Gminy Hażlach na tle powiatu cieszyńskiego.

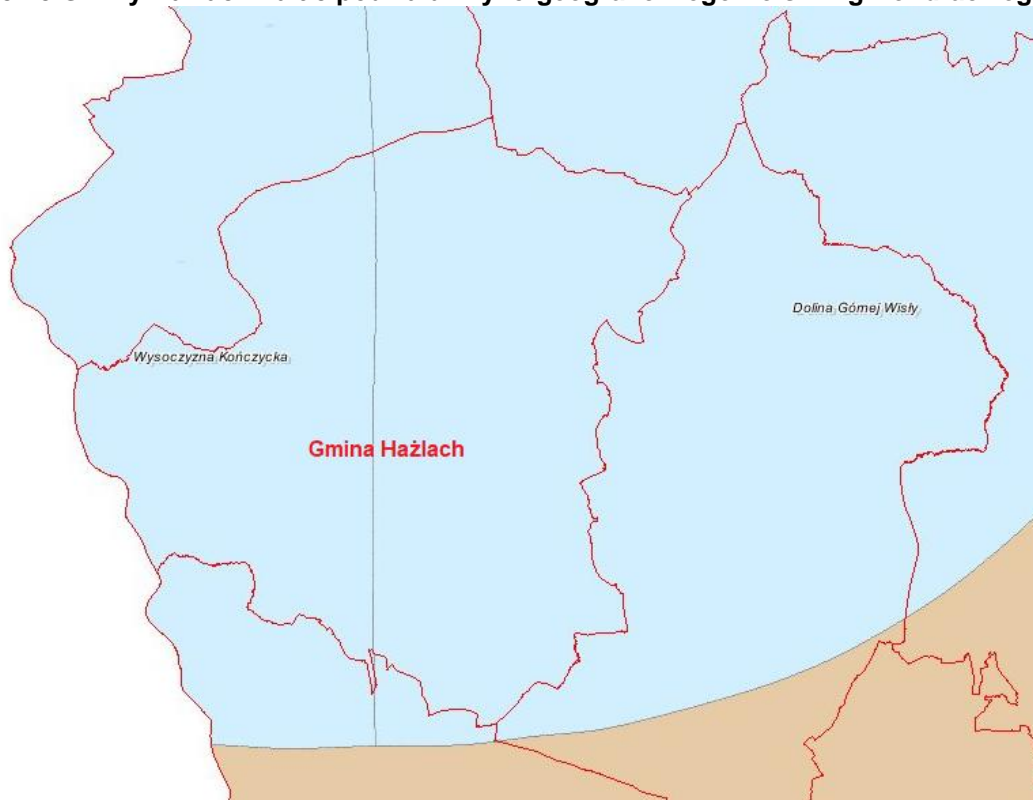

Źródło: www.administracja.mac.gov.pl

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego Gmina Hażlach leży w obrębie:

1. Megaregion: Region Karpacki
 - Prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym:
 - Podprowincja Podkarpacie Północne:
 - Makroregion Kotlina Ostrawska:
 - Mezo-region Wysoczyzna Kończycka,
 - Makroregion Kotlina Oświęcimska:
 - Mezo-region Dolina Górnej Wisły.

Rysunek 2. Położenie Gminy Hażlach na tle podziału fizyko-geograficznego Polski wg Kondrackiego.

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 roku Gminę Hażlach zamieszkiwało 10 802 mieszkańców, z czego 5 335 to mężczyźni a 5 467 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2017 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	10 802
Liczba kobiet	osoba	5 467
Liczba mężczyzn	osoba	5 335

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	221
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	102
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	20,2
W wieku produkcyjnym	%	63,9
W wieku poprodukcyjnym	%	15,9

źródło: GUS.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Hażlach zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2017r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	220
Mężczyźni	osoba	88
Kobiety	osoba	132
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	3,2
Mężczyźni	%	2,4
Kobiety	%	4,0

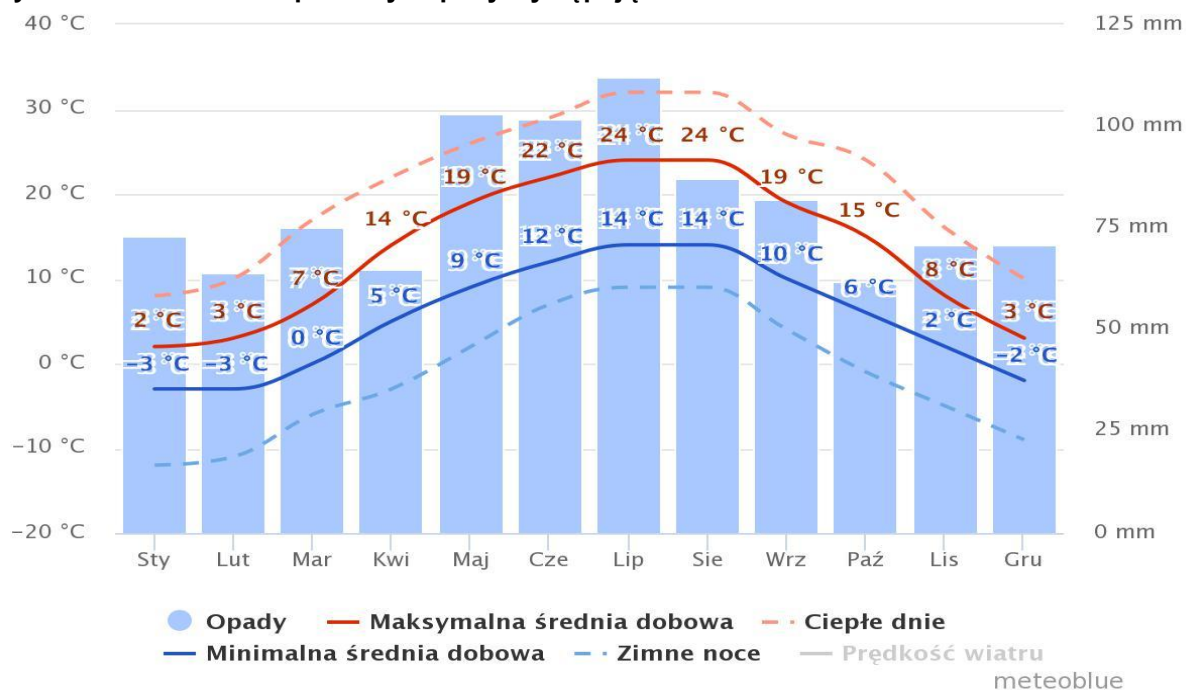
źródło: GUS.

2.3.3. Warunki klimatyczne²

Obszar gminy Hażlach, zgodnie z podziałem na dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski, zaliczyć można do dzielnicy podkarpackiej. Średnia roczna temperatura wynosi tu ok. 8°C, natomiast średnie roczne opady oscylują wahają się od ok. 800 - 950 mm. Czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 40 do 55 dni, a długość okresu wegetacyjnego 210-220 dni.

² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Hażlach

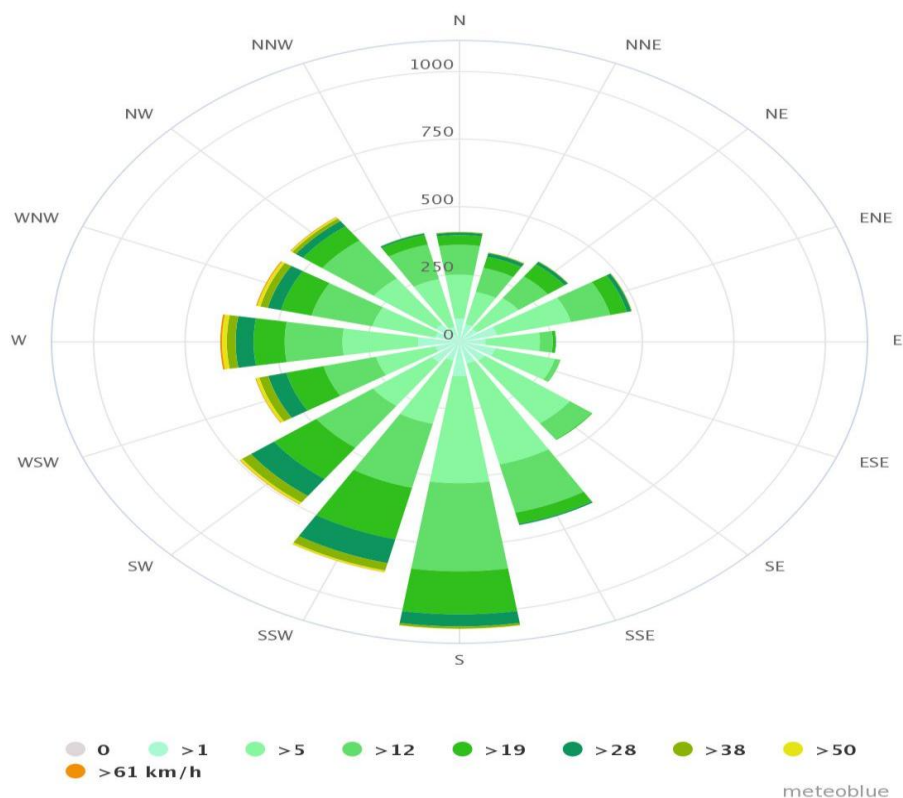
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady występujące w Gminie Hażlach.

źródło: www.meteoblue.com

Na terenie Gminy Hażlach dominują wiatry wiejące z południa oraz południowego-zachodu.

Rysunek 4. Róża wiatrów na terenie Gminy Hażlach.

źródło: www.meteoblue.com

2.3.4. Budowa geologiczna³

W podłożu Gminy Hażlach dominują utwory kredowe w postaci łupków cieszyńskich dolnych z wkładkami cieszyńskich, łupków i piaskowców oraz wapieni cieszyńskich. Występują także utwory czwartorzędowe w postaci lessów, glin oraz piasków i żwirów akumulacji rzeczno-lodowcowej. Doliny rzeczne wypełniają mady, piaski i żwiry rzeczne.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb Gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w Gminach,
- b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – Gminy,

³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Hażlach

- c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- d) Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- a) Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

- 1. Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Główne obszary koncentracji działań:
 - Reindustrializacja - wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji,
 - Rozwój innowacyjnych firm - zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
 - Małe i średnie przedsiębiorstwa - przemiany strukturalne sektora, nowe formy działania i współpracy, nowoczesne instrumenty wsparcia,
 - Kapitał dla rozwoju - trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych,
 - Ekspansja zagraniczna - zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.
- 2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Główne obszary koncentracji działań:
 - Spójność społeczna - poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
 - Rozwój zrównoważony terytorialnie - zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów, wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe, podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.

3. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarce. Główne obszary koncentracji działań:
- Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli,
 - System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców, budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - E-państwo - cyfrowe państwo usługowe,
 - Finanse publiczne - stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne,
 - Efektywność wykorzystania środków UE - wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
- a) Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - b) Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - c) Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - d) Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
- a) Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - b) Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - d) Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - e) Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
- a) Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - b) Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - c) Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - d) Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - e) Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
- a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych

- Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
- Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
- Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
 - Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
 - Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
 - Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
- b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,

2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe

- a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych
- Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
- b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia
- Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,

3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
 - Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
 - Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
 - Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
 - Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
- Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,
 - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
- Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,

- Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
 - Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
 - Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - Kierunek interwencji 5.4.3. – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
- Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

- a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
- Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
- b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
- Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

- a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
- Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, Gminy, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
 - a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
 - Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
 - Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
 - b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
 - Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
 - Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
 - Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
 - Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego
2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych
 - a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
 - Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
 - Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,

- b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- c) Kierunek działań 2.4. – Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
- d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

- 1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej
 - a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

- 1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
 - a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
 - Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu,

3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

- 1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej
 - a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
- 2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
 - a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
- 3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
 - a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
- 4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej
 - a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
 - a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
 - e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
 - a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
 - a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 jest spójny z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego oraz Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2017-2025, ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.13. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

Powietrze atmosferyczne (PA)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA1. Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych.

- PA2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.
- PA3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.
- PA4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających.
- PA5. Wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w zakresie wspólnej polityki ochrony powietrza szczególnie z krajem morawsko – śląskim oraz województwem małopolskim poprzez coroczne spotkania.
- PA6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.

2. Cel długoterminowy do roku 2024: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA7. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.
- PA8. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.
- PA9. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii.

Zasoby wodne (ZW)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZW1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Hażlach i Odry.
- ZW2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.
- ZW3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.

Gospodarka odpadami (GO)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GO1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku,

w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.

- GO2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.
- GO3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

Ochrona przyrody (OP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- OP1. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.
- OP2. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo
- OP3. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

Zasoby surowców naturalnych (ZSN)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZSN1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych.

Gleby (GL)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GL1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, w tym m in.: produkcji żywności, magazynowania, filtrowania i przekształcania składników odżywczych, substancji i wody, podstaw rozwoju życia i różnorodności biologicznej, źródła surowców, rezerwuaru pierwiastka węgla oraz zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego oraz archeologicznego.
- GL2. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb, w szczególności substancjami powodującymi ryzyko zanieczyszczenia wtórnego.
- GL3. Remediacja terenów zanieczyszczonych.
- GL4. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.
- GL5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb.
- GL6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.
- GL7. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Tereny przemysłowe (TP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- TP1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

Hałas (H)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- H1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywny hałas.
- H2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PEM1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym (PPAP)

Cel długoterminowy do roku 2024: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PPAP1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.
- PPAP2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

3.1.14. Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2017-2025

TURYSTYKA, PROMOCJA, SPORT I ORGANIZACJE POZARZADOWE

- 1) CEL STRATEGICZNY 1. Stworzenie z turystyki istotnej gałęzi rozwoju gospodarczego:
 - a) CEL OPERACYJNY 1.2. Stworzenie całościowej, unikatowej i atrakcyjnej oferty turystycznej dla Powiatu Cieszyńskiego:
 - i) Projekty:
 - 1.2.3. Rozwijanie dostępności komunikacyjnej między miejscowościami i atrakcjami turystycznymi;
 - 1.2.5. Wspieranie rozwoju turystyki rekreacyjnej, w tym rodzinnej (szlaki piesze, ścieżki rowerowe, parki rozrywki itp.);

- 1.2.6. Wspieranie rozwoju turystyki wycieczkowej (górskie szlaki rowerowe, biegi górskie i terenowe itp.);
- 1.2.9. Wspieranie rozwoju turystyki szkolnej (zielone szkoły, kontakt z przyrodą, miejsca historyczne, spotkania ze znanymi osobami itp.);
- 1.2.10. Wspieranie rozwoju turystyki rowerowej (rajdy szkolne, rodzinne itp.).

OCHRONA ŚRODOWISKA

1) CEL STRATEGICZNY 1. Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Zwiększanie atrakcyjności powiatu cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji:

a) CEL OPERACYJNY 1.1. Rozbudowa infrastruktury technicznej:

i) Projekty:

- 1.1.1. Wspieranie zrównoważonej regulacji potoków i rzek na terenach istniejącej zabudowy wraz z infrastrukturą techniczną oraz miejsc gdzie planowana jest nowa infrastruktura;
- 1.1.2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia i utrzymania systemu małej retencji wód z zachowaniem życia biologicznego w ekosystemach;
- 1.1.3. Wspieranie rozbudowy i modernizacji sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowy lokalnych oczyszczalni ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystania infrastruktury w układzie międzygminnym;
- 1.1.4. Wspieranie tworzenia systemu dofinansowania budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków, termomodernizacji oraz bezemisyjnych instalacji.

b) CEL OPERACYJNY 1.2. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego - kształtowanie postaw proekologicznych:

i) Projekty:

- 1.2.1. Wspieranie doskonalenia nauczycieli z zakresu edukacji ekologicznej;
- 1.2.2. Wspieranie organizacji Powiatowego Konkursu Ekologicznego bazującego na wcześniej prowadzonych konkursach gminnych;
- 1.2.3. Wspieranie przygotowania programu szkolnego z zakresu ochrony środowiska bazującego na dobrych przykładach z powiatu cieszyńskiego, w tym organizacja warsztatów ekologicznych w szkołach;
- 1.2.4. Dostosowanie kierunków edukacji do potrzeb, w tym rynku agroturystycznego;
- 1.2.5. Wspieranie inicjatyw dotyczących porządkowania (utrzymywania w czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych;
- 1.2.6. Wspieranie realizacji działań proekologicznych przez organizacje pozarządowe.

c) CEL OPERACYJNY 1.3. Prowadzenie działań informacyjnych, promujących podejmowane w powiecie przedsięwzięcia ekologiczne:

i) Projekty:

- 1.3.1. Tworzenie strony internetowej zajmującej się tematyką środowiska naturalnego w powiecie cieszyńskim, w tym również informacji przestrzennej;
- 1.3.2. Prowadzenie działań informacyjno — promocyjnych z dostępem społeczeństwa do informacji o środowisku;
- 1.3.3. Wspieranie prowadzenia „serwisu lokalnego” w prasie lokalnej;
- 1.3.4. Wspieranie promowania edukacji ekologicznej w oparciu o Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Beskidu Śląskiego oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego.

d) CEL OPERACYJNY 1.4. Współdziałanie samorządów w dążeniu do osiągnięcia standardów jakości środowiska:

i) Projekty:

- 1.4.1. Ograniczanie niskiej emisji w oparciu o Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu;
- 1.4.2. Dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych w oparciu o plany gospodarowania wodami;
- 1.4.3. Wspieranie tworzenia funkcjonowania zintegrowanych systemów gospodarowania odpadami, w tym sieci instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 1.4.4. Wspieranie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw powodujących niską emisję;
- 1.4.5. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzania lasu;
- 1.4.6. Wspieranie działań zmierzających do odtwarzania i zachowania bio i georóżnorodności, w tym gatunków rodzimych;
- 1.4.7. Tworzenie i realizacja programów ochrony środowiska.

e) CEL OPERACYJNY 1.5. Promocja i wspieranie wdrażania niekonwencjonalnych źródeł energii:

i) Projekty:

- 1.5.1. Promowanie możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz, słońce);
- 1.5.2. Proponowanie możliwości inwestowania w pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych;
- 1.5.3. Wspieranie w skali powiatu systemu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- 1.5.4. Współorganizacja konferencji poświęconych odnawialnym źródłom energii w Euroregionie Śląsk Cieszyński.

f) CEL OPERACYJNY 1.6. Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych:

i) Projekty:

- 1.6.1. Tworzenie warunków do korzystania z odnawialnych źródeł energii (wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz, słońce);
- 1.6.2. Wspieranie popularyzacji istniejących zasobów naturalnych służących walorom uzdrowiskowym (np. solanki, wody mineralne i termalne).

g) CEL OPERACYJNY 1.7. Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu:

i) Projekty:

- 1.7.1. Zrównoważone planowanie i gospodarowanie przestrzenne z poszanowaniem prawa własności i interesu publicznego;
- 1.7.2. Wspieranie rewitalizacji przestrzeni zurbanizowanej;
- 1.7.3. Kształtowanie przestrzeni zieleni urządzonej oraz terenów rekreacji;
- 1.7.4. Wspieranie prowadzenia konkursów zmierzających do poprawy wizerunku i ładu przestrzennego powiatu.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- 1) CEL STRATEGICZNY 1. Poprawa warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy:
 - a) CEL OPERACYJNY 1.3. Poprawa warunków inwestycyjnych dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości:
 - i) Projekty:
 - 1.3.4. Wspieranie rozwoju turystyki, w tym agroturystyki w regionie.
- 2) CEL STRATEGICZNY 3. Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu:
 - a) CEL OPERACYJNY 3.1. Poprawa infrastruktury drogowej powiatu cieszyńskiego:
 - i) Projekty:
 - 3.1.1. Ciągła poprawa stanu technicznego dróg na terenie powiatu cieszyńskiego.

WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

- 1) CEL STRATEGICZNY 1. Optymalizacja układu komunikacyjnego oraz sprawnego systemu ruchu granicznego:
 - a) CEL OPERACYJNY 1.1. Realizacja zapisów polsko- czeskiego modelowego studium przekraczania granic „border crossing”:
 - i) Projekty:
 - 1.1.1. Aktualizacja zapisów studium z uwzględnieniem pogranicza słowackiego;
 - 1.1.2. Opracowanie projektów technicznych i studiów wykonalności dla poszczególnych zadań wynikających ze Studium;
 - 1.1.3. Pozyskanie środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych;
 - 1.1.4. Realizacja inwestycji ujętych w studium.
 - b) CEL OPERACYJNY 1.2. Poprawa jakości dróg:
 - i) Projekty:
 - 1.2.1. Przebudowa dróg powiatowych stanowiących połączenia transgraniczne.
- 2) CEL STRATEGICZNY 2. Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w różnych dziedzinach życia gospodarczego, w tym polityki inwestycyjnej:
 - a) CEL OPERACYJNY 2.1. Stworzenie efektywnego systemu infrastruktury technicznej:
 - i) Projekty:
 - 2.1.1. Wspieranie działań zmierzających do połączenia i koordynacja rozwoju sieci kanalizacyjnej, gazowej, grzewczych, energetycznej i teletechnicznej w pasie przygranicznym.
 - b) CEL OPERACYJNY 2.2. Koordynacja transportu zbiorowego:
 - i) Projekty:
 - 2.2.1. Usprawnienie ruchu turystycznego, handlowego oraz lokalnego poprzez koordynację rozkładów jazdy w pasie przygranicznym;
 - 2.2.2. Realizowanie „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Cieszyńskiego” w zakresie ruchu transgranicznego.

- c) CEL OPERACYJNY 2.3. Współpraca w zakresie planowania przestrzennego:
- i) Projekty:
 - 2.3.1. Wypracowanie założeń/procedur koordynacji wzajemnych uzgodnień przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego w strefie przygranicznej;
 - 2.3.2. Organizacja cyklicznych spotkań przedstawicieli samorządów lokalnych strefy przygranicznej w celu wzajemnej informacji na temat planowania przestrzennego wraz z przekazaniem materiałów planistycznych strefy przygranicznej.
- 3) CEL STRATEGICZNY 3. Stworzenie systemu koordynującego w obszarze ochrony środowiska i zarządzania kryzysowego:
- a) CEL OPERACYJNY 3.1. Koordynacja działań w zakresie ochrony środowiska:
 - i) Projekty:
 - 3.1.1. Budowa systemu monitoringu wraz ze stworzeniem jednolitych standardów w zakresie ochrony: wód, powietrza, lasów oraz gleby.
 - b) CEL OPERACYJNY 3.3. Koordynacja działań służb zarządzania kryzysowego:
 - i) Projekty:
 - 3.3.1. Wspieranie i udoskonalanie przyjętych rozwiązań służących przekazywaniu informacji o zagrożeniach z zakresu bezpieczeństwa i ochrony ludności;
 - 3.3.2. Wspieranie współpracy służb zarządzania kryzysowego w zakresie wspólnych systemów łączności i procedur reagowania.
- 4) CEL STRATEGICZNY 4. Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w sferze społecznej:
- a) CEL OPERACYJNY 4.1. Organizacja i koordynacja działań w zakresie kultury, sportu, turystyki, rekreacji i promocji:
 - i) Projekty:
 - 4.1.1. Rozwijanie istniejącego polsko-czeskiego systemu informacyjnego 'Inforeg';
 - 4.1.2. Organizowanie i wspieranie imprez w obszarze kultury, sportu, turystyki i rekreacji;
 - 4.1.3. Promocja wspólnych przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych.

3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

2. Ochrona przed hałasem:

- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym:

- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

4. Gospodarowanie wodami:

- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

5. Gospodarka wodno-ściekowa:

- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi:

- Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż.
- Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi.

7. Ochrona gleb:

- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi.
- Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi.

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów:

- Racjonalna gospodarka odpadami.
- Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne.

9. Ochrona przyrody i krajobrazu:

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

10. Zagrożenia poważnymi awariami:

- Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych.
- Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska.
- Edukacja społeczeństwa w zakresie świadomości ekologicznej i zarządzania środowiskowego.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia *Programu*, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony Program zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Program Ochrony Środowiska, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych (do 2026 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Hażlach do roku 2026.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis gminy omawiający jego położenie, klimat, demografię oraz budowę geologiczną.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Hażlach. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strengths (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

Pył zawieszony

Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, które mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.

Dwutlenek siarki

Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych.

Tlenki azotu

Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkadza komórki układu immunologicznego w płucach.

Tlenek węgla

Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobiną tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.

Ozon

Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.

Dioksyny

Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.

WWA

Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszają odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego,
- Rozwój wykorzystania OZE,
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii,
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców,
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami,
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu,
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych,

- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie,
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego,
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu,
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego,
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji,
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych,
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych⁴

Gmina Hażlach posiada rozproszoną zabudowę jednorodziną, jedynie w miejscowości Pogwizdów zlokalizowane jest osiedle liczące 25 budynków wielorodzinnych (470 lokali mieszkalnych). Osiedle budownictwa wielorodzinnego w Pogwizdowie zasilane jest w energię ciepłą dla celów grzewczych i ciepłej wody użytkowej z sieci ciepłowniczej należącej do Energetyki Cieszyńskiej Sp. z o.o.. Ciepło jest dostarczane z Cieszyna Magistralą Północną o długości 4 km, emisja CO₂ z tytułu produkcji ciepła nie następuje na terenie Gminy Hażlach.

W ramach tworzenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wykonano ankietyzację budynków, w ramach której uzyskano 645 ankiet z budynków. Z danych, pozyskanych w ten sposób, wynika, że budynki jednorodzinne ogrzewane są indywidualnymi źródłami ciepła. Na podstawie analizy ankiet ustalono, że 82,95 % źródeł ciepła to kotły i piece opalane węglem kamiennym i jego pochodnymi w tym nowoczesne kotły niskoemisyjne stanowią 18,87%. Należy podkreślić że większość ankietyzowanych budynków posiada więcej niż jedno źródło ciepła (najczęściej kocioł węglowy i gazowy lub kocioł węglowy/gazowy i kominek).

Budynki użyteczności publicznej są zaopatrywane w ciepło z indywidualnych kotłowni ogrzewanych gazem ziemnym. Budynki oczyszczalni ścieków ogrzewane są grzejnikami elektrycznymi. Jedynie lokale socjalne administrowane przez Gminę opalane są piecami węglowymi. Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, że na obszarze Gminy Hażlach 4,65 % budynków posiada instalacje odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła).

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Hażlach głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 937,
 - Droga wojewódzka nr 938,
- Drogi powiatowe,

⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Hażlach

- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zidentyfikować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa⁵

Na terenie Gminy Hażlach zarejestrowanych jest 805 podmiotów gospodarczych. W gminie dominuje sektor prywatny (98% wszystkich podmiotów gospodarczych). W Gminie dominują podmioty gospodarcze należące do sekcji G- obejmującej handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych, przy czym najwięcej podmiotów prowadzi działalność w zakresie handlu

⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Hażlach

detalicznego (dział 47). Blisko dwa razy mniej podmiotów, bo tylko 105 zarejestrowanych jest w sekcji F- Budownictwo, trzecią z kolei, pod względem ilości zarejestrowanych podmiotów sekcją jest sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe. Oprócz wspomnianych trzech najliczniej reprezentowanych sekcji, w gminie występuje wiele podmiotów gospodarczych reprezentujących wymienione sekcje PKD 2007, co świadczy o różnorodnym zakresie działalności gospodarczych prowadzonych na terenie gminy Hażlach. Dwoma ośrodkami skupiającymi największą ilość podmiotów gospodarczych są sołectwa Hażlach i Pogwizdów.

Na terenie Gminy Hażlach brak jest zakładów przemysłowych mogących w znaczny sposób, negatywnie wpływać na stan powietrza atmosferycznego.

Emisja niezorganizowana

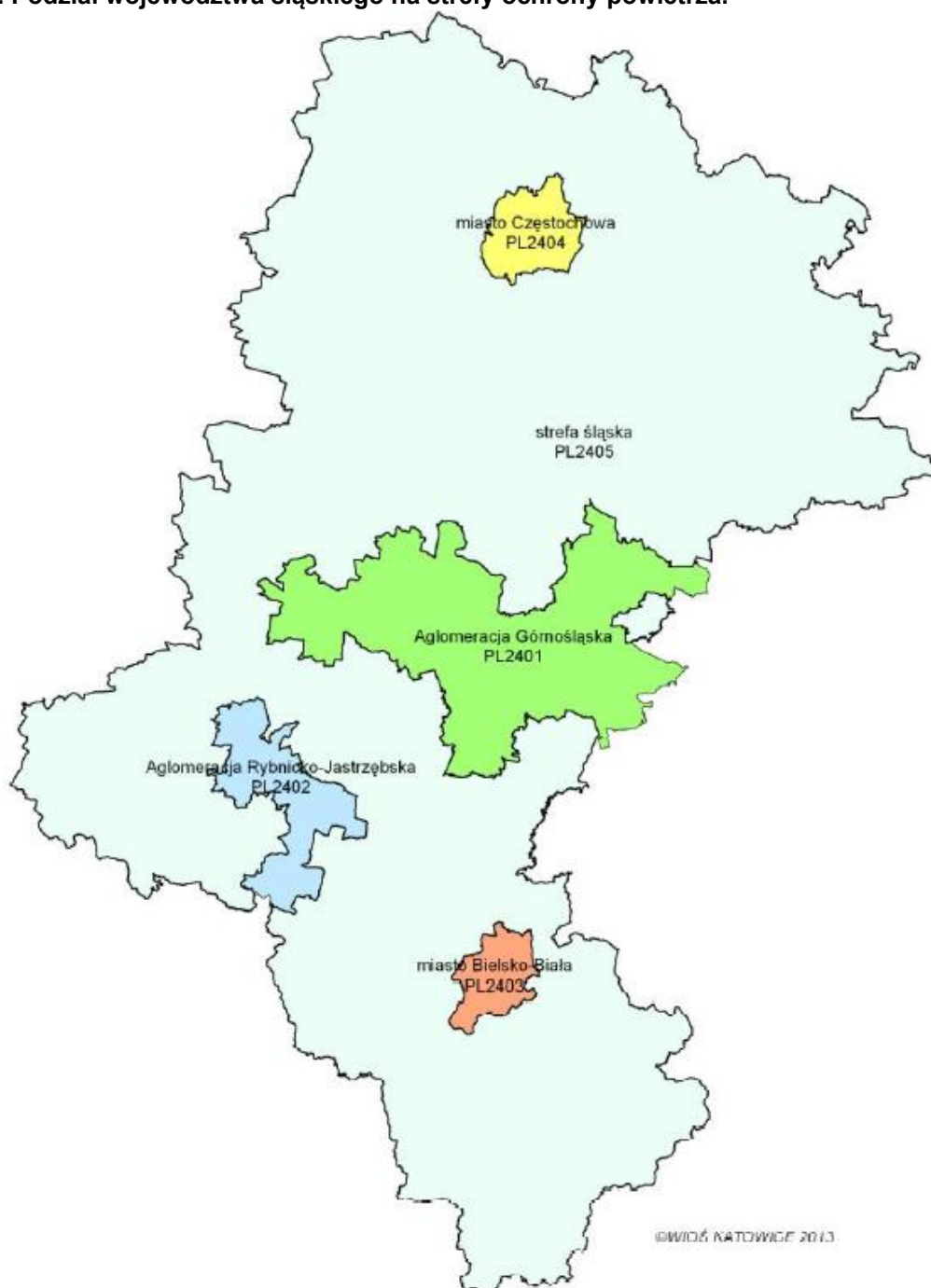
Do niezorganizowanych źródeł emisji można zaliczyć np. wypalanie traw czy emisję lotnych związków organicznych związanych z lakierowaniem.

5.1.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Śląskiego, wyznaczono 5 stref:

- Gmina Częstochowa (kod strefy: PL2404);
- Gmina Bielsko-Biała (kod strefy: PL2403);
- Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska (kod strefy: PL2402);
- Aglomeracja Górnośląska (kod strefy: PL2401);
- Strefa Śląska (kod strefy: PL2405).

Rysunek 5. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: opracowania WIOŚ w Katowicach

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez delegaturę WIOŚ w Bielsku-Białej, w 2017 roku, wykonany został pomiar tła dla Gminy Hażlach. W roku 2016, natomiast określone zostały średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza uzyskane na podstawie pomiarów oraz modelowania. Zostały one przedstawione poniżej.

Tabela 6. Aktualny stan jakości powietrza (tło) dla Gminy Hażlach (powiat cieszyński), w strefie śląskiej.

Średnie stężenie w 2017 roku [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
PM10	PM2,5	SO ₂	NO ₂	Pb	benzen
26	21	7	13	0,02	1,7
Wartości dopuszczalne					
40	20*	125/dobę	40	0,5	5

źródło: WIOŚ

* - do roku 2020,

Tabela 7. Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza, określone na podstawie wyników pomiarów i modelowania, dla Gminy Hażlach, w strefie śląskiej.

Średnie stężenie w 2016 roku [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
PM10	PM2,5	SO ₂	NO ₂	Pb	benzen
26	21	7	13	0,03	1,8
Wartości dopuszczalne					
40	20*	125/dobę	40	0,5	5

źródło: WIOŚ

* - do roku 2020,

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2017, w której położone jest Gmina Hażlach, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- tlenku węgla,
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- dwutlenku siarki (przekroczenia na terenie Gminy Żywiec),
- benzo(a)pirenu ,
- pyłu PM2,5,
- ozonu.

Tabela 8. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
określony jest poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenki azotu tlenek węgla benzen pył PM10 pył PM2,5 ołów (PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	Ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	A	działania niewymagane
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.
określony jest poziom dopuszczalny dla fazy II			
poniżej poziomu celu	pył PM2,5	A1	działania niewymagane

długoterminowego			
powyżej poziomu celu długoterminowego		C1	- dążenie do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla fazy II do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMS w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

źródło: WIOŚ

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2017 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa śląska	C	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki i azotu. Przekroczone, natomiast zostały poziomy stężenia ozonu w powietrzu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2017 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

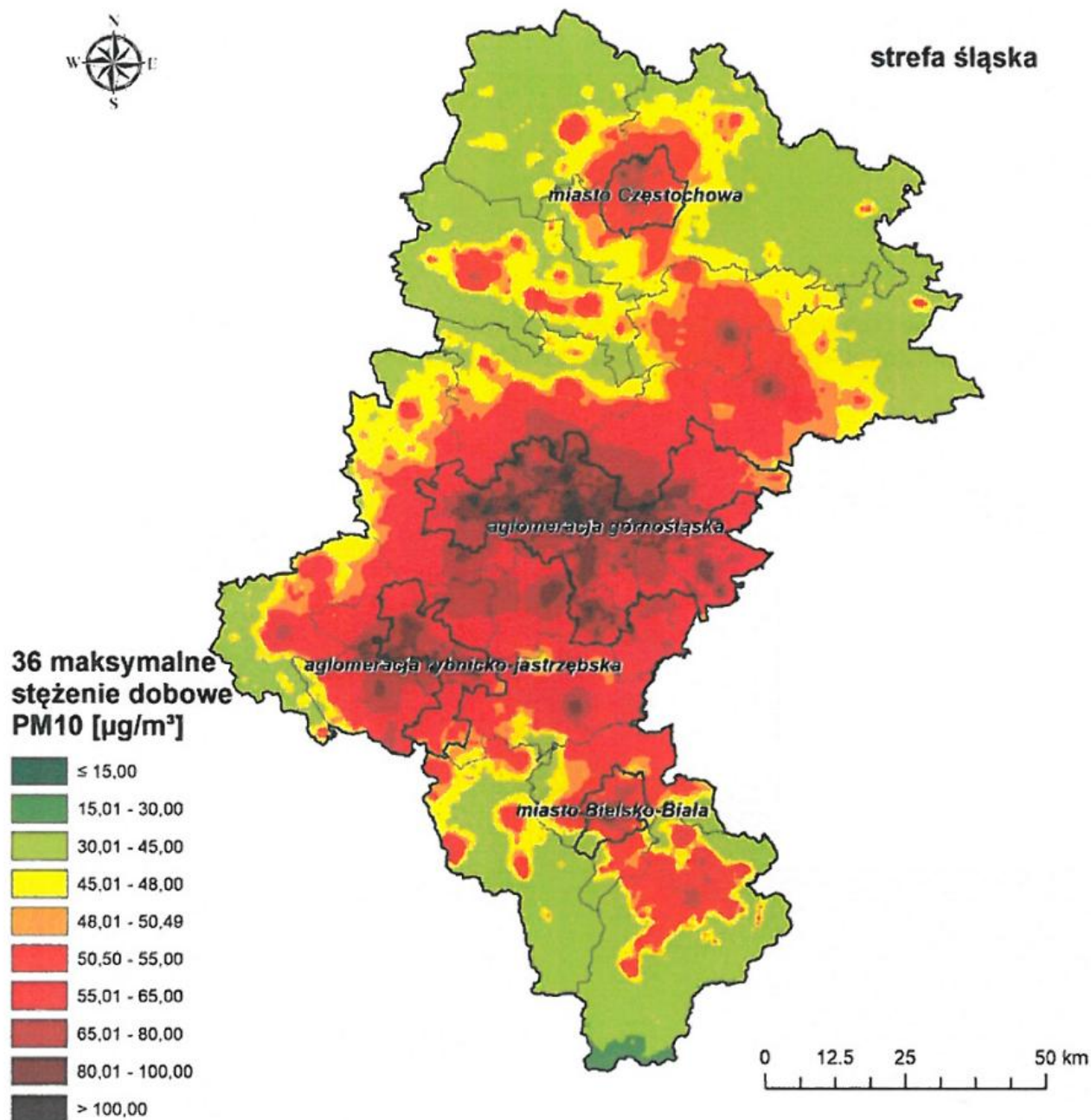
Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa śląska	A	A	C

źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Jak wynika z „Szesnastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej rok 2017” na terenie strefy śląskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnego stężenia dwutlenku siarki, ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Na terenie strefy śląskiej, stwierdzono także przekroczenie poziomów celu długoterminowego oraz docelowego, określonego w odniesieniu do stężenia ozonu (8 godz.). Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2016 r. na obszarze strefy śląskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, wykazały przekroczenia stanu dopuszczalnego dla zawartości ozonu. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. W okolicach Żywca zanotowano natomiast przekroczenia stężenia poziomu SO₂. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę śląską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

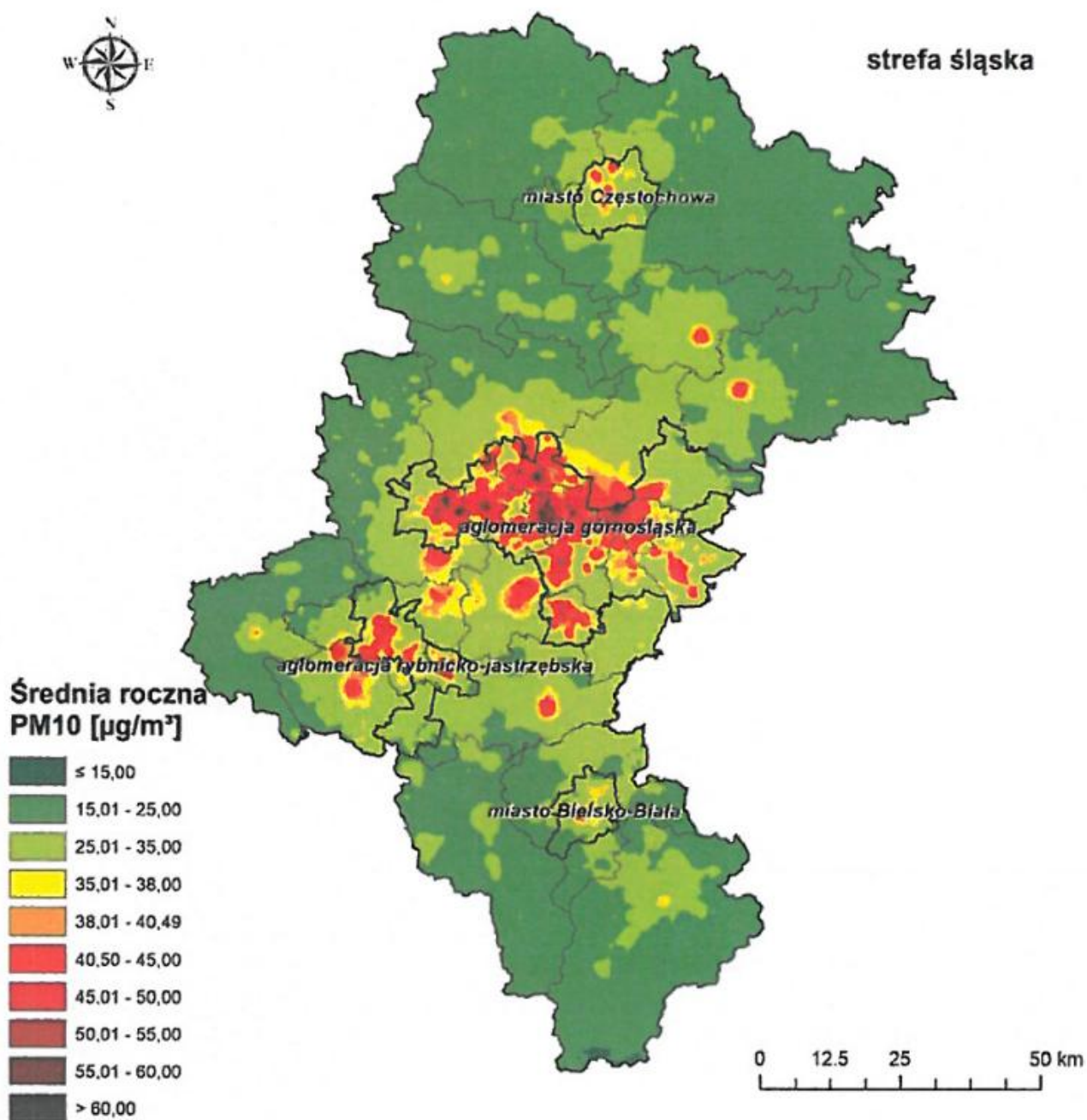
Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla dwutlenku siarki, pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Rysunek 6. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.

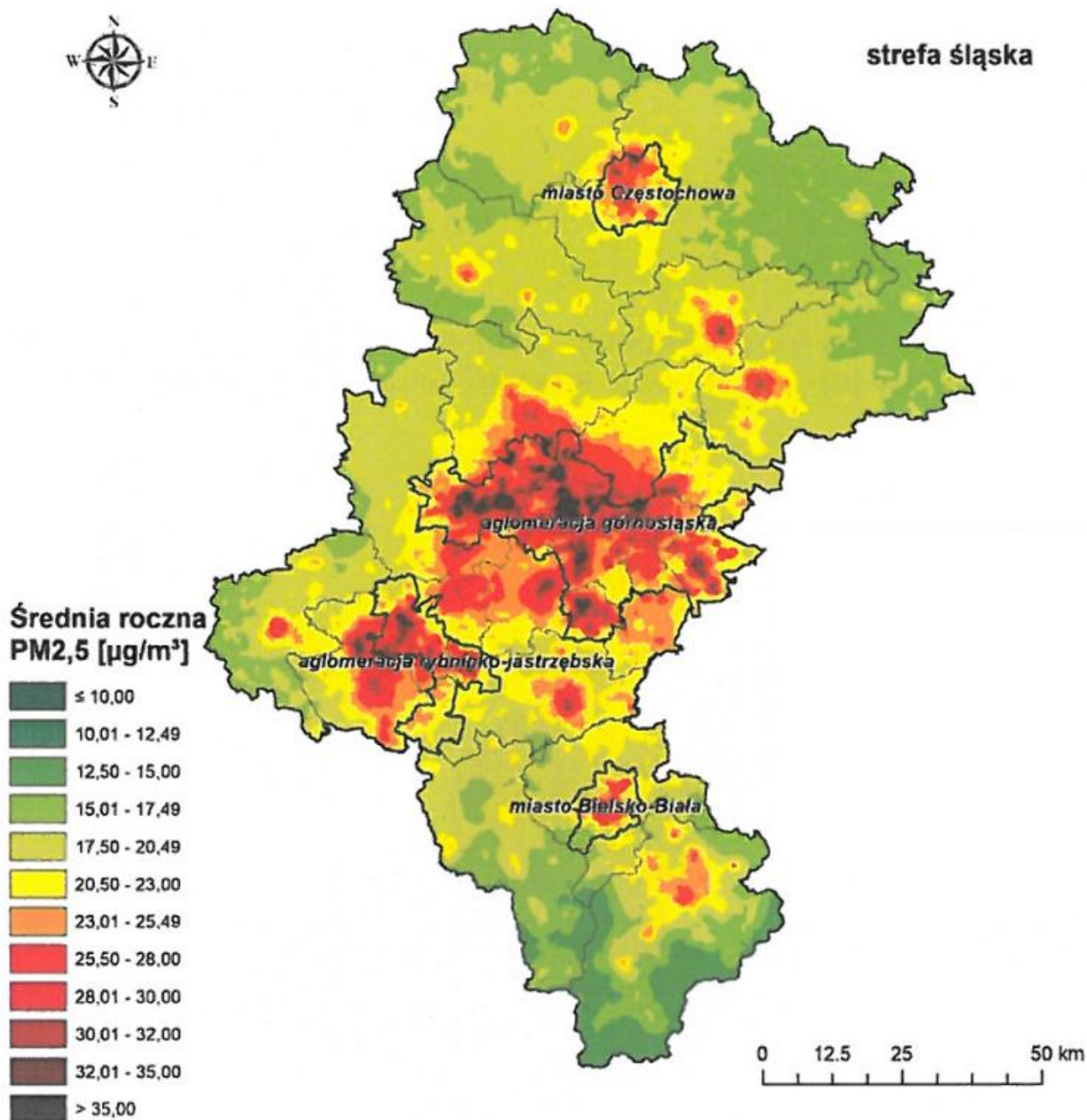
źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 7. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń rocznych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.

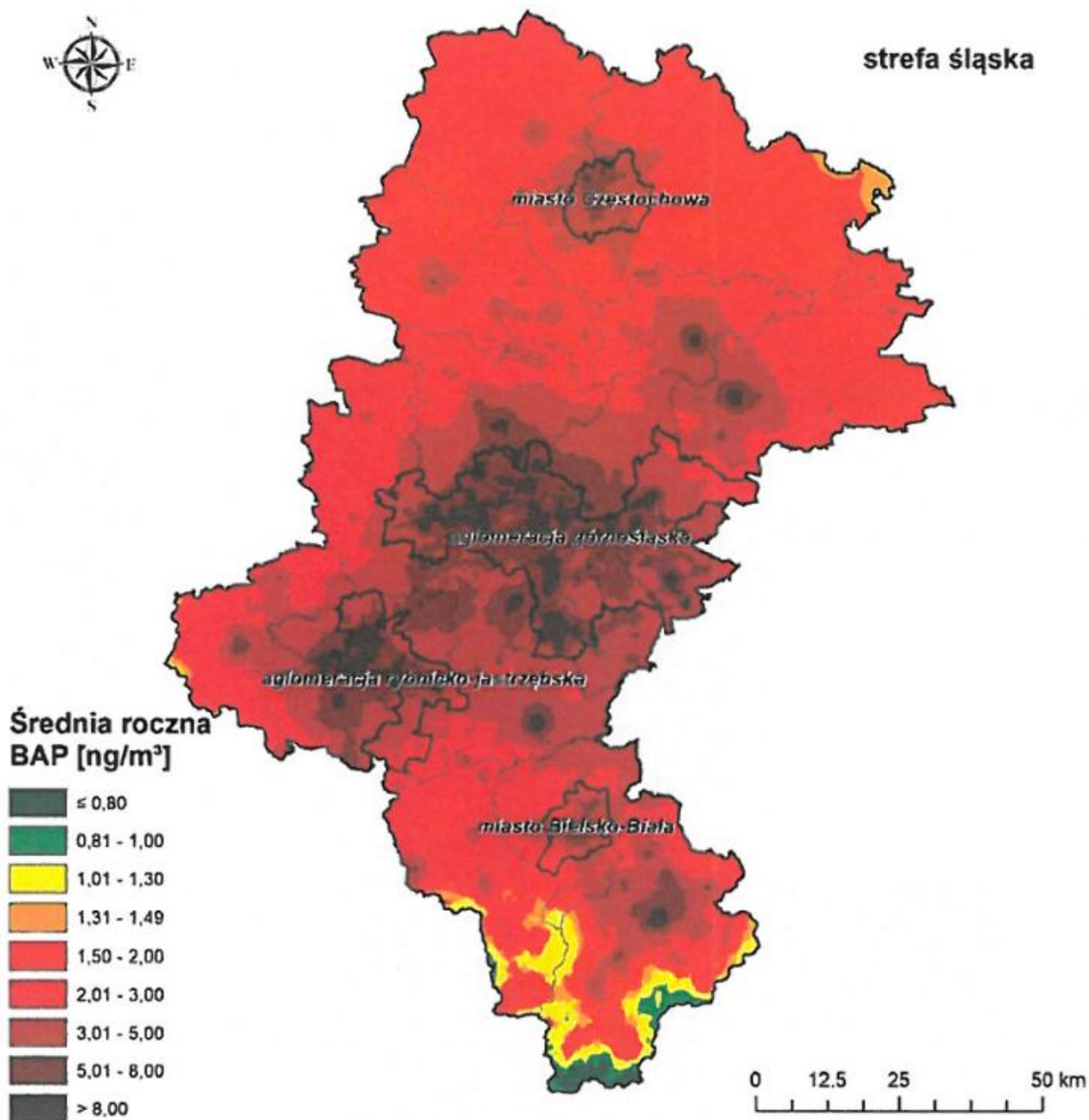
źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 8. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla pyłu PM_{2,5} ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.

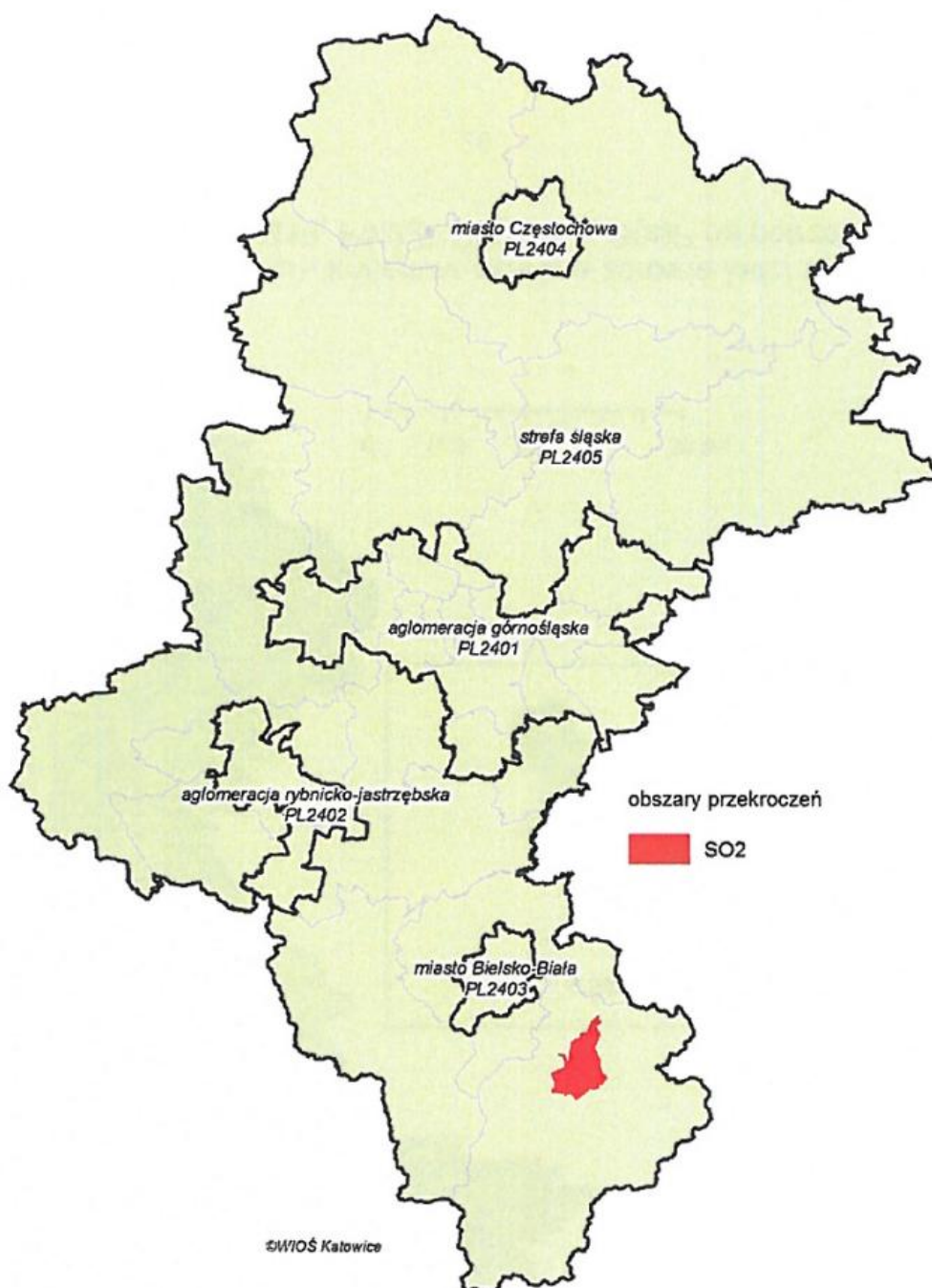
źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 9. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla benzo(a)pirenu ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017

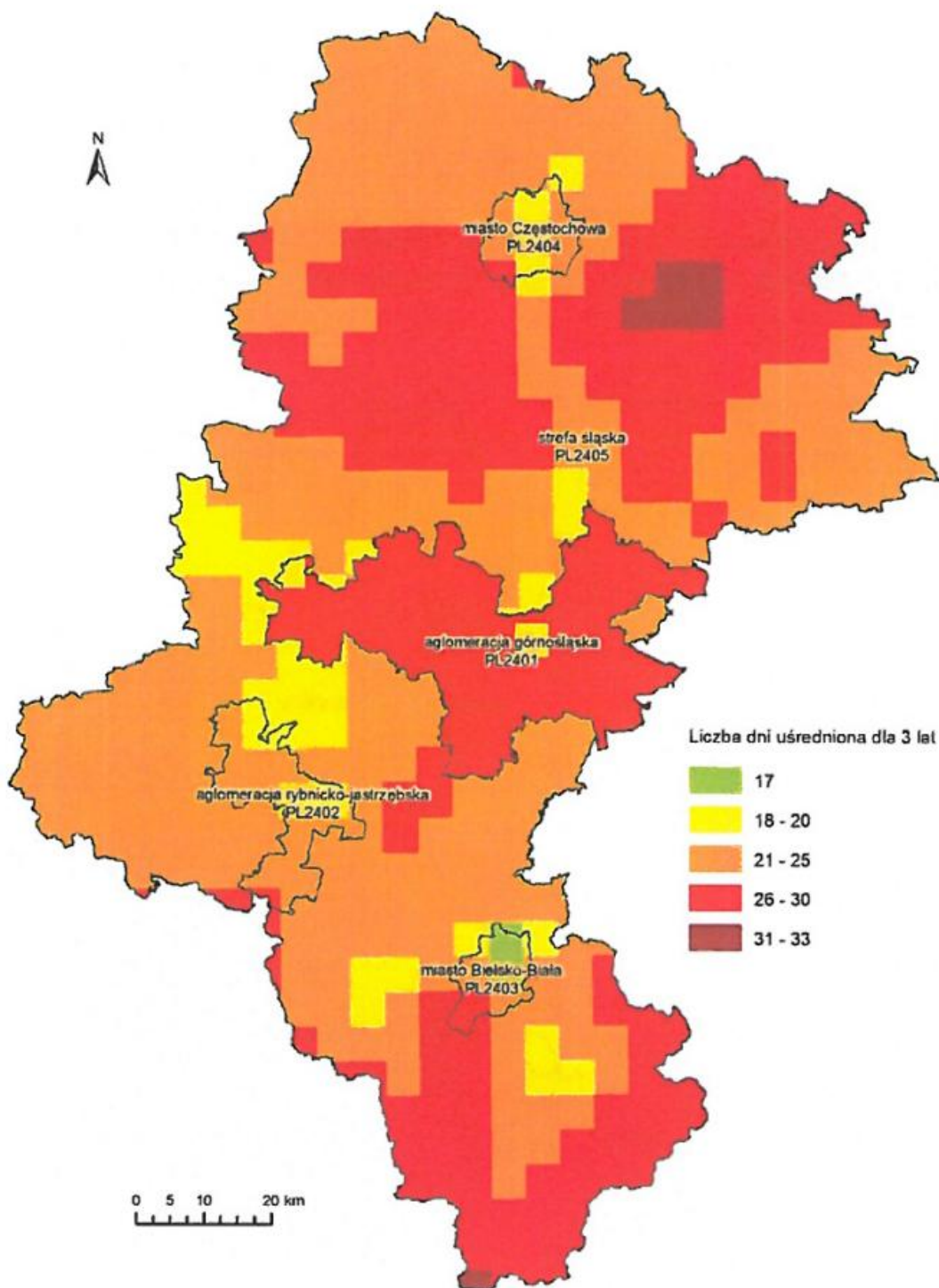
źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dwutlenku siarki ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017

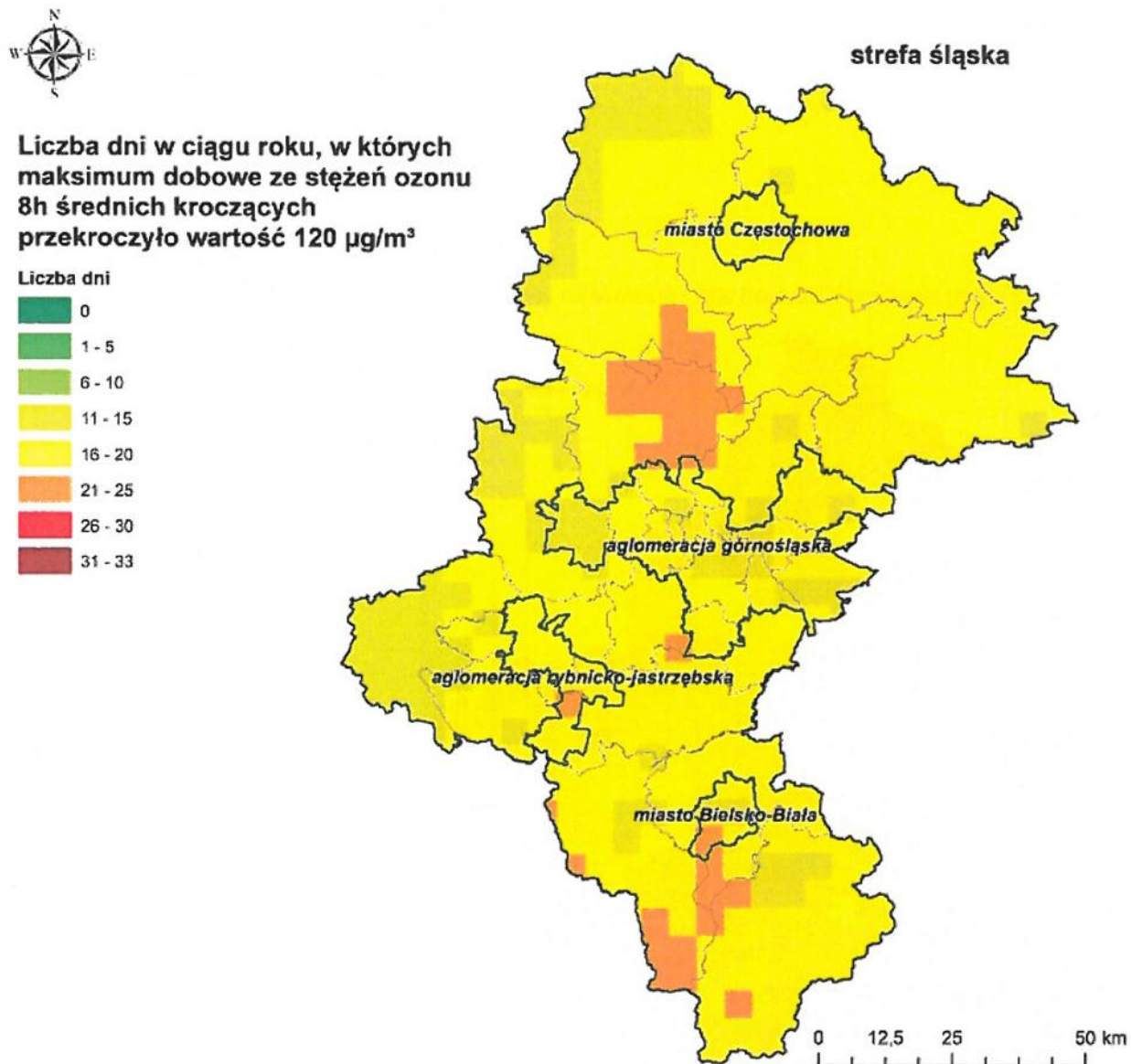
źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 11. Obszary przekroczeń poziomu docelowego ozonu (kolor czerwony) dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą niż 25, w roku 2017.

źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Rysunek 12. Obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą lub równą 1 dzień, w roku 2017.

źródło: „Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2017”, WIOŚ Katowice 2018 r.

Program Ochrony Powietrza

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. Program jest aktualizacją Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 roku.

Nadrzędnym celem aktualizacji Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. W trakcie prac nad aktualizacją dokumentu zweryfikowano

zaplanowane i realizowane dotychczas działania naprawcze oraz opracowano katalog działań korygujących.

Na terenie Gminy Hażlach, zgodnie z POP dla terenu województwa śląskiego, zidentyfikowano obszary przekroczenia stężenia B(a)P o powierzchni 40,32 km² (9569 narażonych osób) oraz stężenia docelowego ozonu o powierzchni 45,5 km² (10211 narażonych osób).

W celu realizacji działań naprawczych, samorządy lokalne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora bytowo-komunalnego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów w zakresie: zastąpienia niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami opalonymi gazem, ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe klasy 5, które zostały określone w normie PN-EN 303-5:2012, jak również inwestycji związanych z termomodernizacją obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny w celu ograniczenia strat ciepła.

Uchwała antysmogowa

Dnia 7 kwietnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 12 kwietnia 2017r., poz. 2624), tzw. „Uchwałę antysmogową” :

§ 1.1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

§ 2. Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 220 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub*
- 2) wydzielają ciepło lub*
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika*

§ 3. Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2

§ 4. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§ 6. W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- 2) mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
 - a. od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b. od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c. od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - d. od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
 - a. osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b. zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następných lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej.

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych.

Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin należy zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Śląskim funkcjonuje 29 stacji pomiarowych. Prowadzą one monitoring w sposób automatyczny, manualny lub pasywny.

5.1.4 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Opracowany Program Gospodarki Niskoemisyjnej;• Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza w przypadku SO₂; NO₂; CO; C₆H₆; Pb; As; Cd oraz Ni,	<ul style="list-style-type: none">• Przewaga tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ciepła,• Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń,• Brak ocieplenia w budynkach mieszkalnych;• Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości,• Niska świadomość ekologiczna mieszkańców,• Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w przypadku: pyłu PM10, PM2,5, O₃ oraz B(a)P;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE)• Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy,• Tworzenie ścieżek rowerowych,• Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące odpadów,	<ul style="list-style-type: none">• Wzrost liczby samochodów,• Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”,• Spalanie w kotłach paliw o niskiej jakości,• Korzystanie z przestarzałych kotłów na paliwa stałe.

5.2. Ochrona przed hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017, poz. 519 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LAeqD w porze dziennej i LAeqN w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w Gminach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na terenie Gminy Hażlach głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 937,
 - Droga wojewódzka nr 938,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie przeprowadzał, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badań środowiska akustycznego na terenie Gminy Hażlach.

Hałas kolejowy

Przez Gminę Hażlach przebiega Linia kolejowa nr 90 relacji Zebrzydowice – Cieszyn. W związku z jej istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w miastach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku powietrza, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów dźwięku w Województwie Śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Prowadzone są one zgodnie z "Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2016-2020". Ponadto zarządcy dróg krajowych oraz wojewódzkich zobowiązanie są do sporządzenia map akustycznych dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000/rok.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Brak zagrożeń akustycznych (z wyłączeniem ciągów komunikacyjnych),	<ul style="list-style-type: none">Natężenie ruchu komunikacyjnego,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych,Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych,Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od źródeł hałasu,	<ul style="list-style-type: none">Zwiększająca się ilość samochodów,Zwiększanie się natężenia kolejowego ruchu kolejowego.

5.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. ponadto rozporządzenie określa:

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;
- metody wyznaczania, dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Hażlach źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

1. Radiolinia w Zamarskach;
2. Stacja bazowa telefonii komórkowej BT24564 Kończyce Małe w Hażlachu;
3. Stacja bazowa telefonii komórkowej BT22754 Cieszyn Rudów w Zamarskach;
4. Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Hażlach-Moszczenica;
5. Stacja bazowa telefonii komórkowej CIS2012 B w Zamarskach;
6. Instalacja radiokomunikacyjna Brzezówka_ OM01-01_NEC_P w Brzezówce;
7. Stacja bazowa telefonii komórkowej 54167 w Pogwizdowie;
8. Stacja bazowa telefonii komórkowej HAZLACH 54200 w Kończycach Wielkich;
9. Stacja bazowa telefonii komórkowej 5889 CIESZYN KALEMBICE w Zamarskach Rudów;
10. Stacja bazowa telefonii komórkowej i 2 radiolinie Zamarski;
11. Stacja bazowa telefonii komórkowej 54167 (31167 KBI_HAZLACH_KOSCIELNA) w Hażlachu;
12. Stacja bazowa telefonii komórkowej BT22761 Kończyce Wielkie w Kończycach Wielkich;
13. Stacja bazowa telefonii komórkowej OM Pogwizdów w Pogwizdowie;
14. Stacja bazowa telefonii komórkowej CIS7002 C w Kończycach Wielkich;
15. Stacja bazowa TETRA w Zamarskach.

Przez terytorium Gminy Hażlach, przebiegają także elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia:

1. 220 kV dwutorowa linia relacji Bujaków – Liskovec, Kopanina – Liskovec;
2. 110 kV w relacji GPZ Kopanina - GPZ Kaczyce;
3. 110 kV w relacji Cieszyn - Pogwizdów – Kaczyce

W ostatnich latach monitoring poziomu pól elektromagnetycznych nie obejmował obszaru gminy. W celu zobrazowania skali problemu w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego, wzięto pod uwagę wyniki pomiarów dokonanych na tych obszarach w roku 2016.

Tabela 12. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego w roku 2016.

Lokalizacja	Wartość pomiaru [V/m]
Kruszyna, ul. Pocztowa	0,20
Opatów, ul. Kościuszki	0,48
Kłomnice, Częstochowska	0,29
Panki, ul. 1-go Maja	0,22
Jaworze, ul. Wapienicka	0,19*
Hutki, DW 908	0,13*
Niegowa, ul. Mirowska	0,34

Lokalizacja	Wartość pomiaru [V/m]
Ujsoty, ul. Bystra	0,12*
Psary, ul. Główna	0,21
Ślemień, szkoła	0,18*
Miedźno, ul. Filipowicza	0,18*
Rycerka Górna, przystanek PKS	0,12*
Chybie, ul. Kolejowa	0,83
Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego	0,24
Suszec, ul. Pszczyńska	0,45

Źródło: WIOŚ Katowice

Jak wynika z przedstawionych pomiarów poziomów PEM na terenie Województwa Śląskiego w roku 2016 nie zanotowano przekroczeń ich poziomów. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, pozwala założyć, że również na terenie Gminy Hażlach brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie negatywny wpływ na ludność oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji. Do szkodliwych skutków promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć m. in. podniesienie temperatury tkanek (co może doprowadzić nawet do ich uszkodzenia) oraz stymulacje mięśni i układu nerwowego poprzez prąd indukowany promieniowaniem.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska⁶

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W latach 2016-2020 na terenie województwa śląskiego kontynuowane będą prace w ramach podsystemu monitoringu PEM w zakresie obserwacji poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku z uwzględnieniem zmian zachodzących na przestrzeni lat objętych monitoringiem. Podstawowym założeniem tej obserwacji

⁶ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r., w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów utrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

W ramach swojej działalności Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie sukcesywnie pozyskiwał informacje o urządzeniach i instalacjach emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w ramach działalności monitoringowej.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na obszarach wiejskich województwa śląskiego.	<ul style="list-style-type: none">Brak badań poziomów promieniowania PEM na terenie Gminy,Lokalizacja masztów telefonii komórkowej na terenie Gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Badania poziomów PEM na terenie gminy,Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego źródeł promieniowania PEM,	<ul style="list-style-type: none">Umieszczanie nowych źródeł PEM w pobliżu już istniejących co może spowodować spotęgowanie efektu wytwarzanych pól.

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

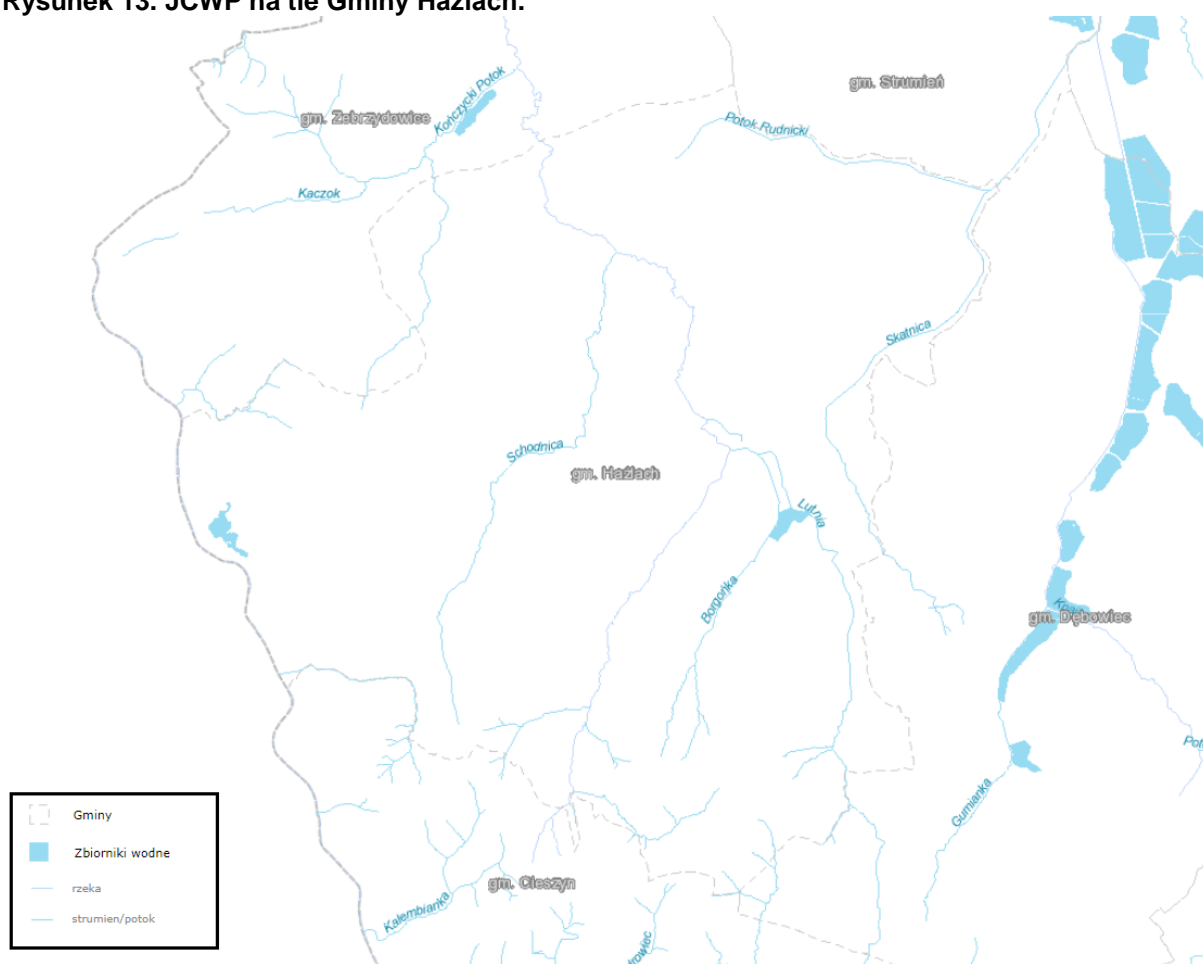
Obszar Gminy Hażlach leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 13. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Hażlach.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW2000621115729	Knajka
RW60001211449	Bobrówka
RW60001411453	Olza od Ropiczanki do granicy
RW600061146999	Pietrówka (Piotrówka) z dopływami

źródło: PGW WP.

Rysunek 13. JCWP na tle Gminy Hażlach.

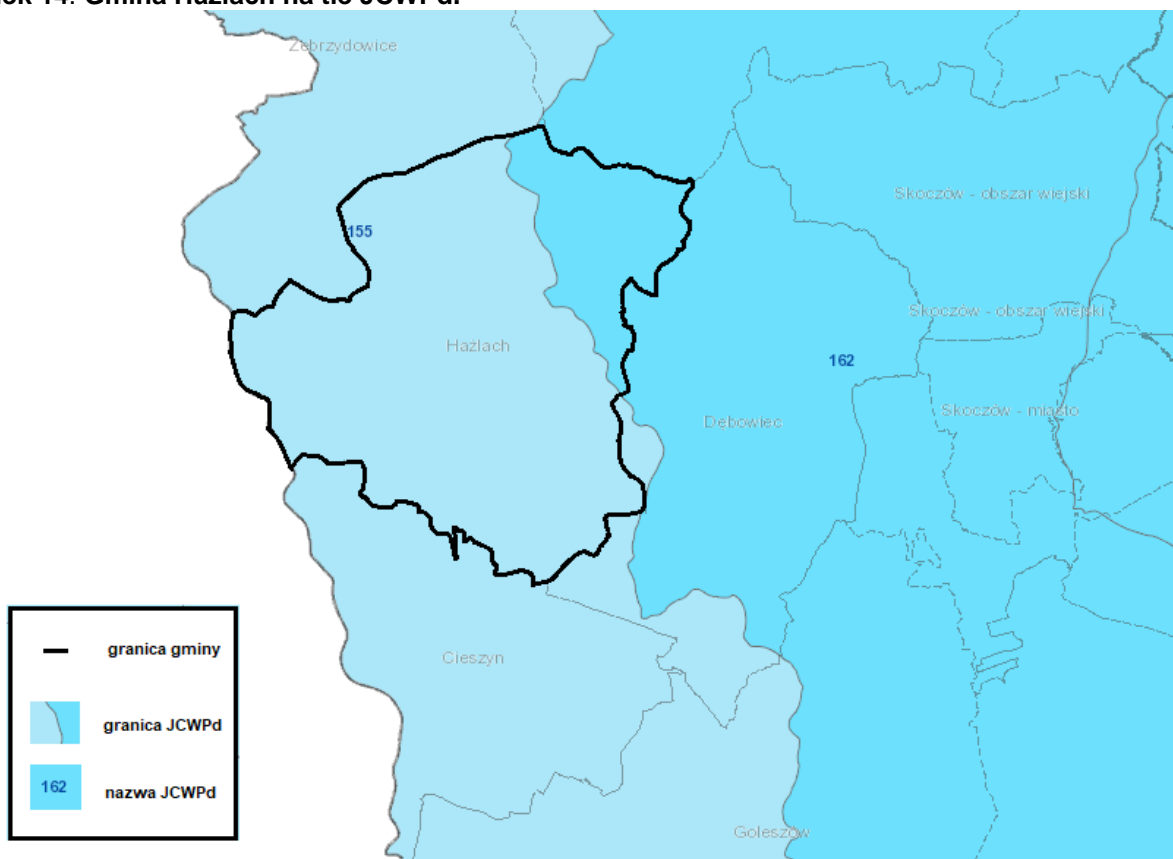

Źródło: www.opitpp.orsip.pl

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Gmina Hażlach znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 155 oraz nr 162. Ich położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 14. Gmina Hażlach na tle JCWPd.

Źródło: www.epsh.pgi.gov.pl.

Informacje na ich temat znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 14. Charakterystyka JCWPd nr 155.

Powierzchnia	412,7 km ²
Region	Górnej Odry
Województwo	Śląskie
Powiaty	cieszyński, pszczyński, wodzisławski, rybnicki, M. Rybnik, M. Jastrzębie-Zdrój
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,8 do 400 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 15. Charakterystyka JCWPd nr 162.

Powierzchnia	546 km ²
Region	Małej Wisły
Województwo	Śląskie
Powiaty	cieszyński, pszczyński, żywiecki, bielski, M. Bielsko-Biała, M. Jastrzębie-Zdrój
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,5 do 828 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

5.4.2. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa wodnego, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Hażlach, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 16. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Hażlach.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW2000621115729	Knajka	słaby	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW60001211449	Bobrówka	umiarkowany	dobry	zły	naturalna	zagrożona
RW60001411453	Olza od Ropiczanki do granicy	umiarkowany	dobry	zły	silnie zmieniona	zagrożona
RW600061146999	Pietrówka (Piotrówka) z dopływami	słaby	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	niezagrożona

źródło: PGW WP.

Rysunek 15. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ.

5.4.3. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 155 oraz JCWPd nr 162 przedstawiono także w poniższej tabeli.

Tabela 17. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 155 i JCWPd nr 162.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW6000155	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW2000162	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: PGW WP

5.4.4 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

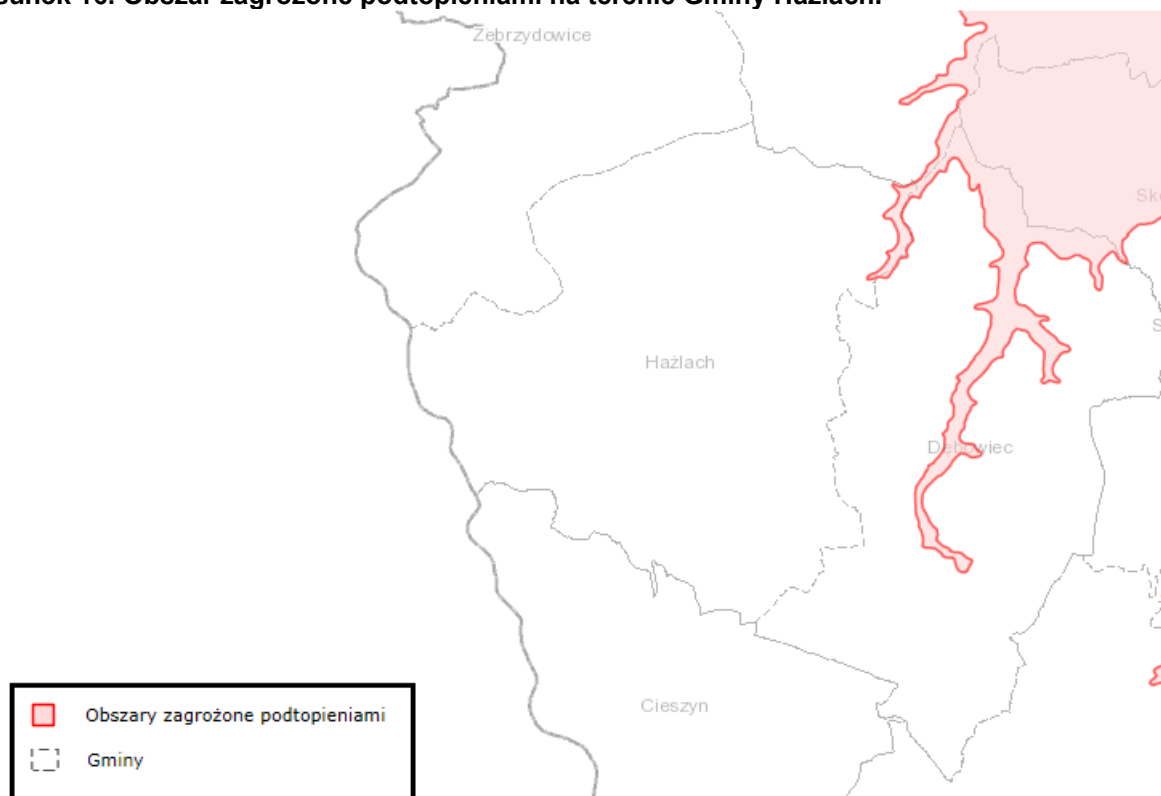
Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego a także opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy .

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenie podtopieniami

Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na Gminy Hażlach znajdują się tereny zagrożone podtopieniami. Przedstawione zostały poniżej.

Rysunek 16. Obszar zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Hażlach.

Źródło: PGW WP

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza Hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁷

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń z osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska⁸

Województwo śląskie zlokalizowane jest w obrębie 3 dorzeczy: Wisły, Odry i Dunaju oraz 7 regionów wodnych.

Organem właściwym w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym Małej Wisły, Górnej Odry i Czadeczek (dorzecze Dunaju) jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (PGW WP RZGW) w Gliwicach, w regionie wodnym Górnej Wisły – PGW WP RZGW Kraków, w regionie wodnym Środkowej Wisły – PGW WP RZGW Warszawa, w regionie wodnym Środkowej Odry – PGW WP RZGW Wrocław i w regionie wodnym Warty – PGW WP RZGW Poznań.

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych - wody śródlądowe, w latach 2016-2020 na terenie województwa śląskiego będą realizowane następujące zadania:

⁷ www.posucha.imgw.pl

⁸ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

- badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych,
- obserwacje elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych,
- wdrażanie wymagań dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej.

Wykonane przez WIOŚ oceny stanu wód, przekazywane będą do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Program monitoringu realizowany będzie w ramach monitoringu diagnostycznego (rzeki, w tym zbiorniki zaporowe oraz jednolite części wód w obszarach ochrony siedlisk i gatunków), operacyjnego (rzeki, w tym zbiorniki zaporowe), badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych. Sieć reprezentatywnych punktów pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych do realizacji monitoringu diagnostycznego została zaplanowana w sposób umożliwiający ocenę stanu jednolitych części wód z uwzględnieniem ich zróżnicowania pod względem typologii abiotycznej. Programem monitoringu operacyjnego objęte zostaną jednolite części wód płynących, w tym zbiorniki zaporowe, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Monitoring obszarów chronionych będzie prowadzony w JCWP znajdujących się na obszarach:

- zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych,
- przeznaczonych do wykorzystania rekreacyjnego, w tym kąpieliskowego,
- wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych.

5.4.5. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna gminy;• Dobry stan ilościowy i jakościowy JCWPd;	<ul style="list-style-type: none">• Występowanie terenów zagrożonych podtopieniami w północno-wschodniej części gminy;• Zły stan ogólny JCWP;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego terenów na których istnieje zagrożenie podtopieniami lub wystąpieniem powodzi.	<ul style="list-style-type: none">• Gwałtowne zjawiska pogodowe mogące spowodować powódzie oraz odtopienia,• Zły stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych,

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Sieć wodociągowa

Gmina Hażlach posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 122,9 km z 2 345 połączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2017 roku dostarczono nią 283,7 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Hażlach.

Tabela 18. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Hażlach (stan na 31.12.2017 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	122,9
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 345
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	283,7
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	10 693 ⁹
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	99,9 ⁸

źródło: GUS.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Gmina Hażlach posiada sieć kanalizacyjną o długości 60,5 km z 965 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2017 roku odprowadzono nią 300 dam³. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Hażlach.

Tabela 19. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Hażlach (stan na 31.12.2017 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	60,5
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	965
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³	300
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4 989 ⁸
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	46,6 ⁸

źródło: GUS.

⁹ Dane za rok 2016

5.5.3. Ujęcia wód

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez PGW Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, na terenie Gminy Hażlach występują następujące ujęcia wód:

Ujęcia wód podziemnych:

- ujęcie Rudnik Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.6341.132.2017 obowiązującą 2017-09-27 - 2027-09-26;
- pobór wody podziemnej ze studni SW-1 położonej w Zamarskach Gospodarstwa Rolno-Spożywczego Czogala Karina, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.6341.14.2017 obowiązującą 2017-03-13 — 2027-03-12.

Ujęcia wód powierzchniowych:

- pobór wody dla potrzeb stawu rybnego Kuś położonego w Zamarskach z potoku Lutnia w km 1+600, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.6341.00177.2011 obowiązującą od 13.12.2011 do 11.12.2021,
- pobór wody z rowu bez nazwy dla zasilania stawów rybnych Tomica, Tomica I oraz Tomica 11 w Kończycach Wielkich, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.6341.00033.2012 obowiązującą od 09.05.2012 do 08.05.2022;
- pobór wody z Pietrówki (Piotrówki), Bargońki i Lutni dla potrzeb stawów hodowlanych (Raszka Górna, Raszka Dolna, Cymor, Sikorki, Kowal, Muroń Mały, Konderliniec, Dęboń, Muroń Wielki, Pilniok oraz zimochowów Bagna Górne, Bagna Dolne) położonych w Hażlachu, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.W 6223-00009/09 obowiązującą od 07.08.2009 do 19.08.2019;
- pobór wody z Lutni oraz cieku bez nazwy (lewobrzeżnego dopływy cieku Lutnia) dla zasilania trzech stawów rybnych w Zamarskach, dla którego Starosta Cieszyński wydał decyzję nr WS.6341.00122.2012 obowiązującą od 02.11.2012 do 01.11.2022.

Strefy ochronne ujęć wód podziemnych:

- tereny ochrony bezpośredniej studni S-1 i S-2 ujęcia wody podziemnej Rudnik, które ustanowił Starosta Cieszyński decyzją nr WS.6320.1.2017 wydaną w dniu 06.03.2017.

5.5.4. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód, lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Gminy Hażlach zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.7. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">99,9% ludności gminy korzysta z sieci wodociągowej,	<ul style="list-style-type: none">46,6% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej,Przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych,Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione;Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.	<ul style="list-style-type: none">Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe,Brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej.Uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

5.6. Zasoby surowców naturalnych

5.6.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Hażlach zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 20. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Hażlach.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Kaczyce I	Hażlach, Zebrzydowice	Metan pokładów węgla	1 299,00	złoża zagospodarowane
		Gazy ziemne		złoża rozpoznane wstępnie
Kończyce Wielkie	Hażlach, Zebrzydowice	Kruszywa naturalne	29,27	eksploatacja złoża zaniechana
Kończyce Wielkie II	Hażlach	Kruszywa naturalne	9,10	złoża zagospodarowane
Kończyce Wielkie III	Hażlach	Kruszywa naturalne	33,44	złoża rozpoznane szczegółowo
		Surowce ilaste ceramiki budowlanej		
Kończyce Wielkie IV	Hażlach	Kruszywa naturalne	7,63	złoża rozpoznane szczegółowo
Markłowice-Pogwizdów	Hażlach, Zebrzydowice	Kruszywa naturalne	63,10	eksploatacja złoża zaniechana
Morcinek	Hażlach, Zebrzydowice	Węgiel kamienny	938,70	eksploatacja złoża zaniechana
Morcinek I	Hażlach, Zebrzydowice	Węgiel kamienny	1 326,00	złoża rozpoznane szczegółowo
Zebrzydowice	Hażlach, Pawłowice, Strumień, Zebrzydowice	Węgiel kamienny	3 934,00	złoża rozpoznane wstępnie
		Metan pokładów węgla		złoża rozpoznane wstępnie

źródło: PiG.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2017 poz. 2126). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
 2. Wydobywania kopalni ze złóż;
 - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż;
 3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
 4. Podziemnego składowania odpadów,
 5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Wojewoda lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiedni warunki, gdyż zgodnie z „art. 4.1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:

- 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych
- 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
- 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu¹⁰

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobywania surowców. Na terenie Gminy Hażlach zostało rozpoznane złoża węgla kamiennego, metanu towarzyszącego węglom oraz złoża kruszyw naturalnych, których wydobywanie najczęściej prowadzone jest metodami odkrywkowymi. Wiąże się to z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobywania. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobywania.

¹⁰ www.klimada.mos.gov.pl

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu na środowisko i mieszkańców gminy.

Monitoring środowiska¹¹

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Urzędy Górnicze.

Urzędy górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
 - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
 - b. ratownictwa górniczego,
 - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
 - d. ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
 - e. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej;
2. Nadzór i kontrolę nad podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania przez te podmioty przepisów wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
3. Nadzór i kontrolę nad prowadzeniem określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej;
4. Nadzór i kontrolę nad wykonywaniem robót geologicznych;
5. Nadzór i kontrolę nad bezzbiornikowym magazynowaniem substancji oraz składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
6. Nadzór i kontrolę nad jednostkami organizacyjnymi trudniącymi się szkoleniem pracowników zakładu górniczego, w zakresie posiadania odpowiedniej kadry oraz niezbędnych środków umożliwiających właściwe przeszkolenie pracowników w zakresie znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym;
7. Nadzór i kontrolę działalności służby mierniczo-geologicznej w zakresie pomiarów i innych czynności, wykonywanych na potrzeby zakładu górniczego;
8. Nadzór nad projektowaniem, budową, utrzymaniem, remontem i rozbiórką obiektów budowlanych zakładu górniczego, jako organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa.

Zadania te wykonywane są w szczególności poprzez:

1. Przeprowadzanie, według ustalonych zasad, kontroli: w zakładach górniczych, podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, zakładach prowadzących określone roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, zakładach wykonujących roboty geologiczne, zakładach prowadzących bezzbiornikowe magazynowanie

¹¹ <https://www.biznes.gov.pl/organy-i-instytucje/-/szczegoly/6353/>

substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz jednostkach organizacyjnych trudniących się szkoleniem pracowników zakładu górniczego;

2. Nakazywanie usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego, zwłaszcza jeżeli stwarzają one zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska;
3. Wstrzymywanie w całości lub w części ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń oraz nakazywanie podjęcia niezbędnych środków zapobiegawczych, w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników.

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność, na terenie Gminy Hażlach, złoża surowców, które mogą być wykorzystane gospodarczo; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze, • Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów kruszyw naturalnych , co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby, • Rekultywacja terenów po ewentualnym zakończeniu wydobycia surowców; 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach wodnych towarzyszące wydobyciu kopalin, • Nielegalne wydobycie surowców naturalnych,

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Gminy Hażlach są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach Gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby pseudobielicowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu.
 - **Brunatno – wylugowane**, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność,
- **Gleby pseudo-glejowe** – są to gleby tworzące się na skałach, w których występują warstwy nieprzepuszczalne powodujące proces oglejenia gleby;
- **Mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;

Tabela 21. Klasy bonitacyjne gleb gminy Hażlach.

Miejscowość	Klasa II [ha]	Klasa III a [ha]	Klasa III b [ha]	Klasa IV a [ha]	Klasa IV b [ha]	Klasa V [ha]	Klasa VI [ha]
Brzezówka	0	39,4187	145,3721	145,8777	18,9266	0	0
Hażlach	0	9,7018	284,2885	251,4631	75,829	7,0753	0
Kończyce Wielkie	2,6221	197,1627	473,5842	189,2244	11,3874	2,0565	0
Pogwizdów	0	74,0307	85,0979	32,1323	4,7559	0,6598	0
Rudnik	0	4,2737	174,6157	55,4564	9,2854	0,3657	0
Zamarski	0	0,3646	96,9201	202,6507	68,1989	24,4613	0,3988

źródło: UG w Hażlachu

Gdzie:

Gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).

Gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Oznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.

Gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Gleby klasy V – gleby orne słabe. Są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne. Do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Gleby klasy VI – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Hażlach

Użytki rolne na terenie Gminy Hażlach stanowią 72,8% całego obszaru Gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 22. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Hażlach (stan na rok 2014).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	3551
2	Użytki rolne - grunty orne	ha	2618
3	Użytki rolne – sady	ha	16
4	Użytki rolne - łąki trwałe	ha	148
5	Użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	506
6	Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	185
7	Użytki rolne - grunty pod stawami	ha	71
8	Użytki rolne - grunty pod rowami	ha	7
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	36

źródło: GUS.

Na terenie Gminy Hażlach dominują gleby o charakterze kwaśnym. Kwaśny odczyn pH wpływa niekorzystnie na pobieranie składników pokarmowych przez rośliny z gleby. W wyniku zakwaszenia gleb, proces pobierania przez rośliny składników pokarmowych, w istotny sposób jest utrudniony. Ponadto, dochodzi wówczas do aktywacji związków toksycznych, czego efektem jest wzrost pobierania metali ciężkich przez rośliny. W efekcie, zjawiska te prowadzą do zmniejszenia ilości plonów i pogorszenia jakości uzyskanych produktów.

Tabela 23. Zmienność odczynu gleby wraz ze zmianą zakresu odczynu pH.

Zakres pH	Odczyn gleby
≤ 4,5	bardzo kwaśny
4,6 – 5,5	kwaśny
5,6 – 6,5	lekko kwaśny
6,6 – 7,2	obojętny
> 7,3	zasadowy

5.7.2. Osuwiska¹²

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spełzywania, odpadania, osiadania, spełzywania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytkie - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

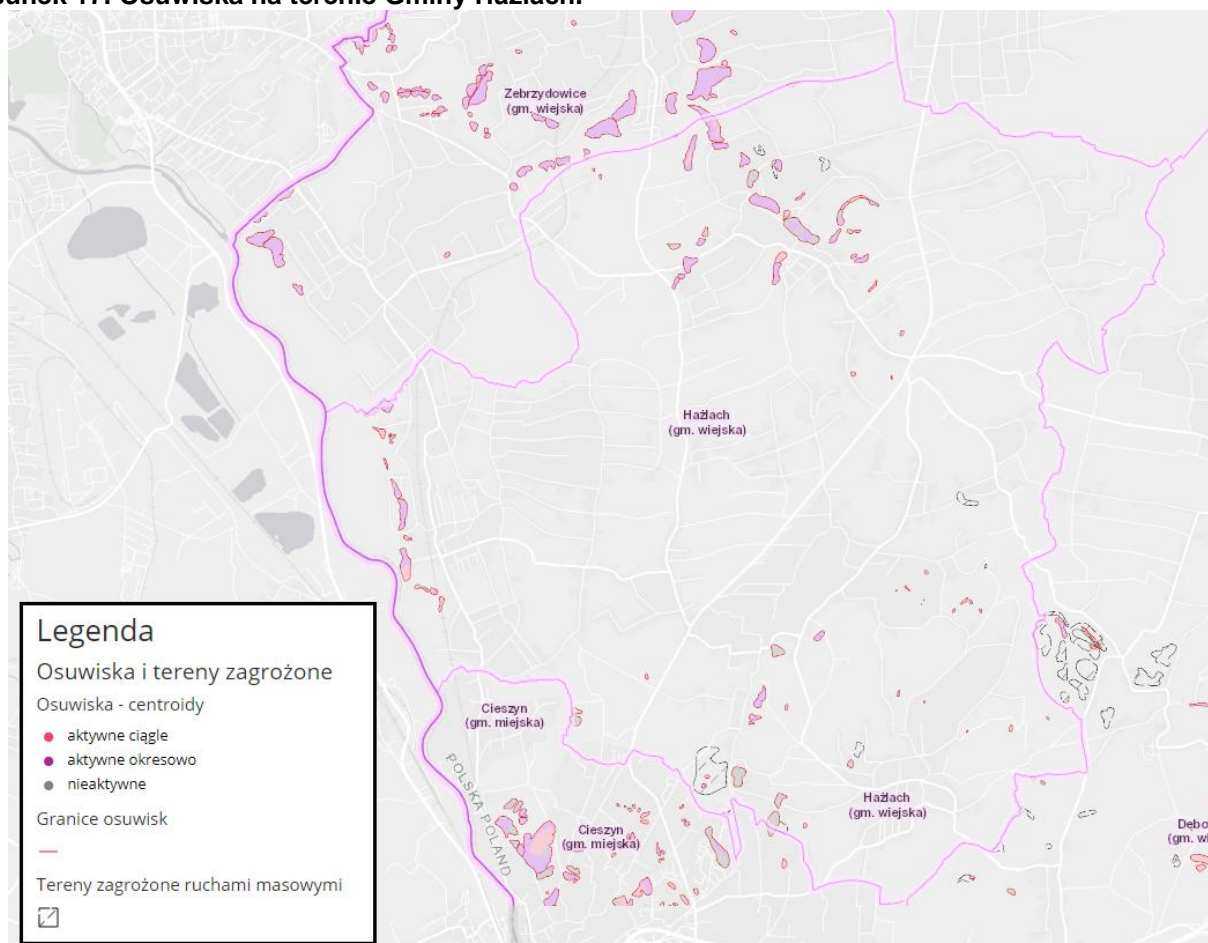
W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- Budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- Opady atmosferyczne,
- Działalność człowieka.

¹² www.mos.gov.pl/srodowisko/geologia/osuwiska/

Położenie osuwisk na terenie Gminy Hażlach przedstawiono poniżej.

Rysunek 17. Osuwiska na terenie Gminy Hażlach.

Źródło: www.geolog.pgi.gov.pl

5.7.3. Tereny przemysłowe¹³

Obszar województwa śląskiego należy do europejskich regionów o największej liczbie i znacznej powierzchni terenów przemysłowych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest: intensywna eksploatacja i przeróbka bogactw naturalnych, która prowadzona była przy braku świadomości jej oddziaływania na środowisko oraz przy nieumiejętnym zarządzaniu odpadami towarzyszącymi wydobywaniu i przeróbce kopalin. Obszary przemysłowe ulegają przekształceniom, zmienia się morfologia ich powierzchni, degradacji ulega szata roślinna, zahamowany zostaje również rozwój osadniczy. Jedną z dróg przywrócenia lub nadania tym terenom atrakcyjności środowiskowej, gospodarczej i społecznej jest ich właściwe, kompleksowe zagospodarowanie.

Polski system prawny nie uwzględnia żadnych regulacji dotyczących przygotowania i prowadzenia procesów rekultywacji terenów przez administrację publiczną oraz inne podmioty. Specyficzne regulacje dotyczące terenów przemysłowych zostały wprowadzone na poziomie Wspólnoty Europejskiej, wobec czego docelowo mają moc obowiązującą we wszystkich krajach

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

członkowskich. Mają one charakter dyrektyw i są zaimplementowane w przepisach krajów członkowskich. Do tych aktów prawa można zaliczyć:

- Dyrektywę 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego,
- Dyrektywę 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- Projekt Ramowej Dyrektywy Glebowej (Dyrektywy ustanawiającej ramy dla ochrony gleb).

W aktach prawnych nie zdefiniowano jednak, czym jest teren przemysłowy, ani czym jest rewitalizacja. Jedynym nazwanym działaniem jest rekultywacja oraz remediacja:

- **Rekultywacja** - zespół działań zmierzających do przywrócenia naturalnego ukształtowania terenu i/lub osiągnięcia przez glebę lub ziemię zawartości substancji zgodnych z wymaganymi standardami w celu nadania lub przywrócenia terenom zdegradowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych.
- **Remediacja** – poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu.

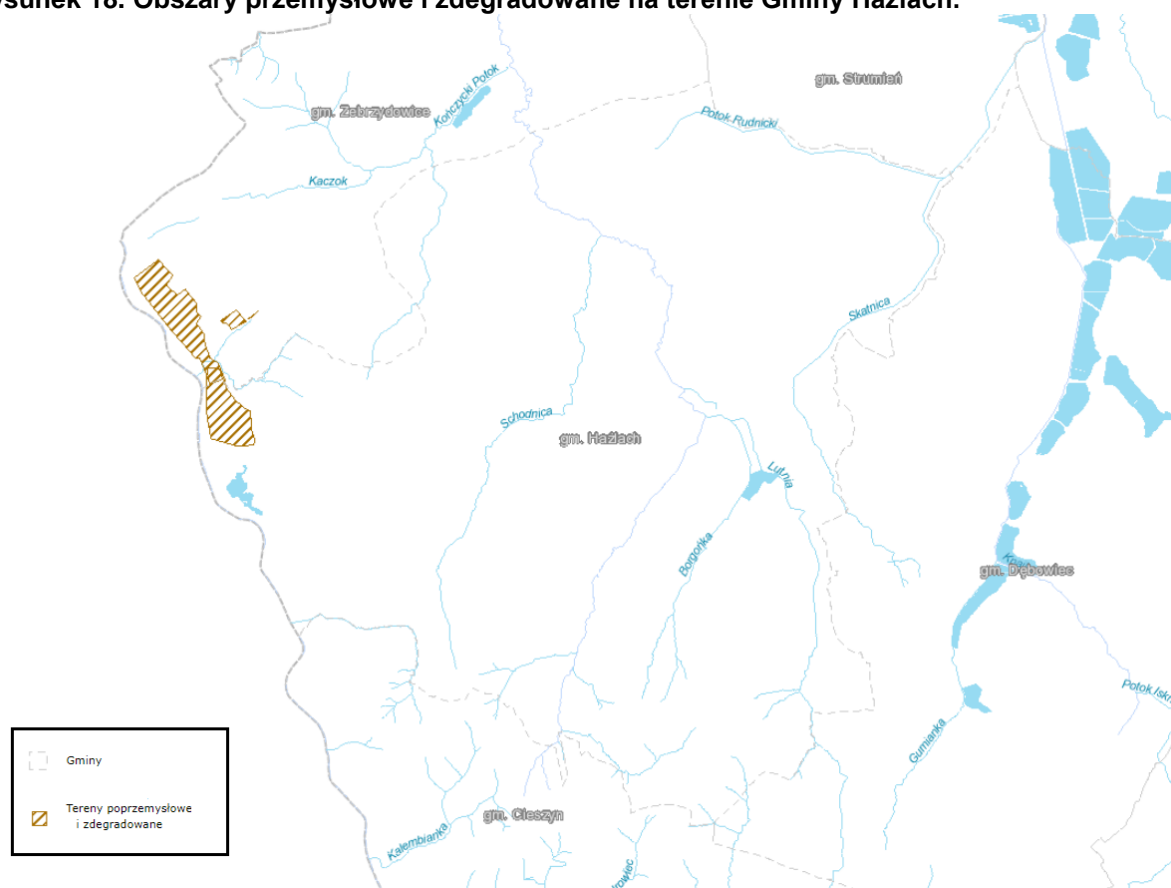
Zgodnie z informacjami umieszczonymi w Otwartym Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej województwa śląskiego, na terenie Gminy Hażlach znajdują się następujące obszary przemysłowe.

Tabela 24. Obszary przemysłowe Gminy Hażlach.

L.p.	Kod	Nazwa terenu	Powierzchnia [ha]	Instytucja władająca
1.	240308_0540	Zwałowisko kamienia w Pogwizdowie	32605	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.

Źródło: ORSIP

Rysunek 18. Obszary przemysłowe i zdegradowane na terenie Gminy Hażlach.

Źródło: www.opitpp.orsip.pl

5.7.4 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze

organizowane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz jego oddział w Cieszynie. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Osuwiska¹⁴

W strefach wysokiego zagrożenia tzw. infrastruktury krytycznej prowadzone są prace monitorujące aktywność osuwisk. Wykonywane są one przez oddziały PIG – PiB. Sam monitoring rozpoczyna się równocześnie z prowadzonymi pracami kartograficznymi osuwisk, które mają na celu ich rozpoznanie. Monitoring prowadzony jest różnymi, najnowocześniejszymi technikami pomiarowymi, a jego celem jest poznanie dynamiki procesu osuwania oraz określenie stanu krytycznego. Rozpoznanie osuwiska i jego aktywności stanowi podstawę do prognozowania scenariuszy dalszego jego rozwoju, jak również pozwala na ocenę możliwości stabilizacji stoku.

Monitoring gleb ornych¹⁵

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypada na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze jest realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca).

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

¹⁴www.pgi.gov.pl/krakow/oddzial-karpacki/monit/krakow1/monitoring-osuwisk.html

¹⁵ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

5.7.5. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Użytki rolne stanowiące 72,8% powierzchni Gminy Hażlach.	<ul style="list-style-type: none">• Występowanie, na terenie gminy, terenów zagrożonych występowaniem ruchów masowych gruntu;• Występowanie terenów przemysłowych i zdegradowanych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, oddz. w Cieszynie;• Rekultywacja terenów zdegradowanych i przemysłowych;• Uwzględnianie obszarów zagrożonych osunięciami w polityce przestrzennej gminy;	<ul style="list-style-type: none">• Ruchy masowe terenów zagrożonych na obszarze Gminy Hażlach;• Brak rekultywacji terenów zdegradowanych,

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy

Odpady komunalne na terenie Gminy Hażlach powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych oraz obiektach użyteczności publicznej.

Masa zebranych odpadów¹⁶

Masa poszczególnych odpadów odebranych z terenu Gminy Hażlach w 2016 roku przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 25. Masa odpadów zebranych na terenie Gminy Hażlach w roku 2016.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa zebranych odpadów [Mg]
20 03 01	Zmieszane odpady komunalne	705,43
20 01 99	Popiół	742,00
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	174,38
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	159,595
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	150,16
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	89,11
15 01 07	Opakowania ze szkła	75,09
17 01 02	Gruz ceglany	37,019
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	19,608
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	6,79
16 01 03	Zużyte opony	1,93
18 01 09	Leki	0,178
20 01 34	Baterie i akumulatory	0,061
20 01 01	Papier i tektura	0,04
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,04
20 01 02	Szkło	0,04

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Hażlach za rok 2016.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wyniósł 28,99%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%.

¹⁶ Stan na rok 2016.

Liczba ludzi, objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w 2016 roku wynosiła 9 944.

5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami¹⁷

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”, obszar województwa został podzielony na trzy regiony gospodarki odpadami:

- Region I;
- Region II;
- Region III;

Gmina Hażlach należy do Regionu III. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące Regionu III.

Tabela 26. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Wartość
1.	Liczba ludności wg GUS [osób]	1 766 275
2.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]	343
3.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych łącznie z OBiR [kg/M/rok]	356
4.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych [Mg]	605 051
5.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych łącznie z OBiR [Mg]	628 989
6.	Masa odebranych i zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	362 815
7.	Masa odebranych i zebranych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	301 231
8.	<ul style="list-style-type: none">• w tym masa odebranych i zebranych odpadów kuchennych organicznych [Mg]	146 728
9.	<ul style="list-style-type: none">• w tym masa odebranych i zebranych odpadów zielonych [Mg]	25 586

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

W każdym regionie gospodarka odpadami powinna być prowadzona z wykorzystaniem instalacji regionalnych do przetwarzania następujących odpadów:

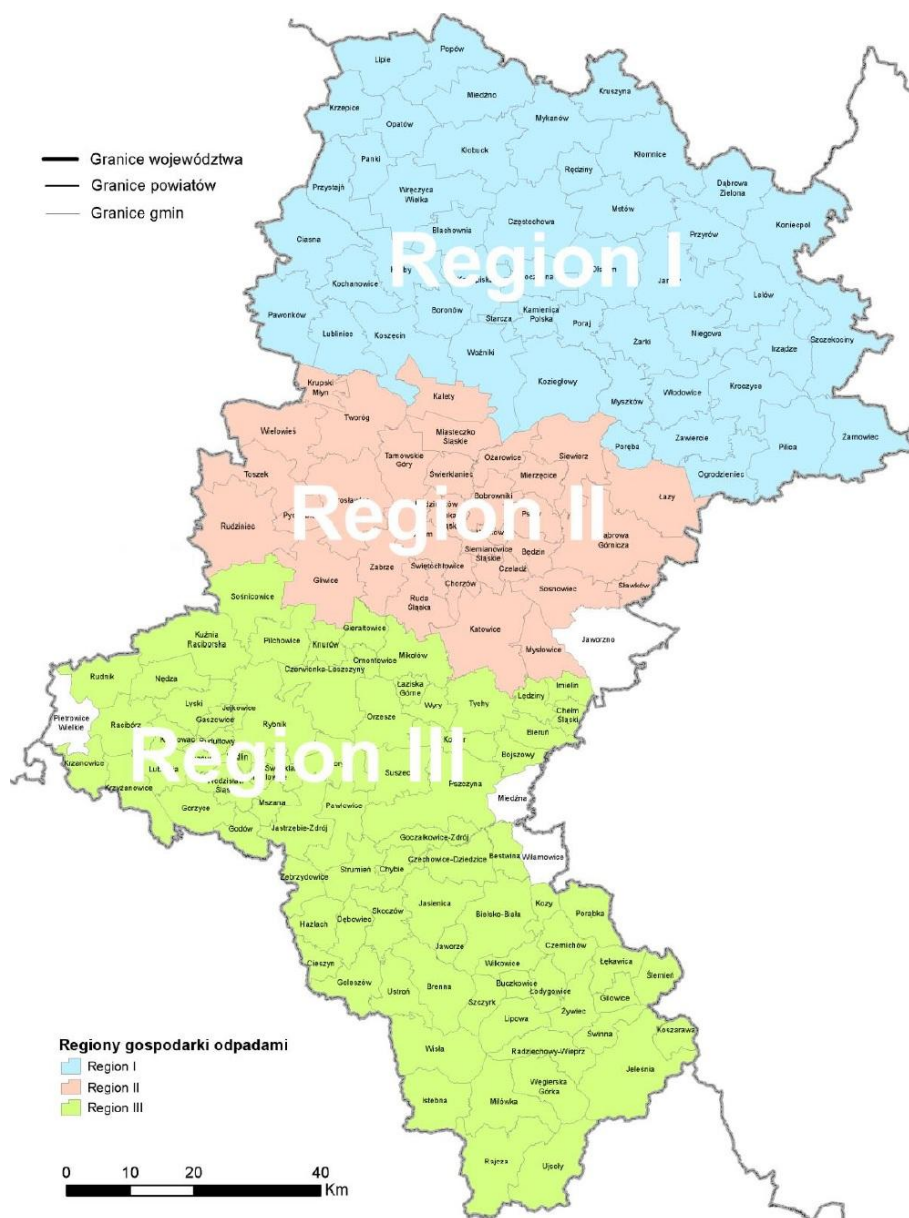
- zmieszanych odpadów komunalnych,
- odpadów zielonych,
- odpadów stanowiących pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

W przypadku braku instalacji spełniającej kryteria regionalnej, powyższe odpady mogą być kierowane do instalacji zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania nowych lub modernizacji istniejących instalacji. Pozostałe rodzaje odpadów zebrane selektywnie lub wyodrębnione z odpadów zmieszanych, mogą być kierowane zgodnie z zasadą bliskości do innych instalacji przetwarzających odpady.

Poniżej przedstawiono w formie graficzne podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

¹⁷ Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”.

Rysunek 19. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.

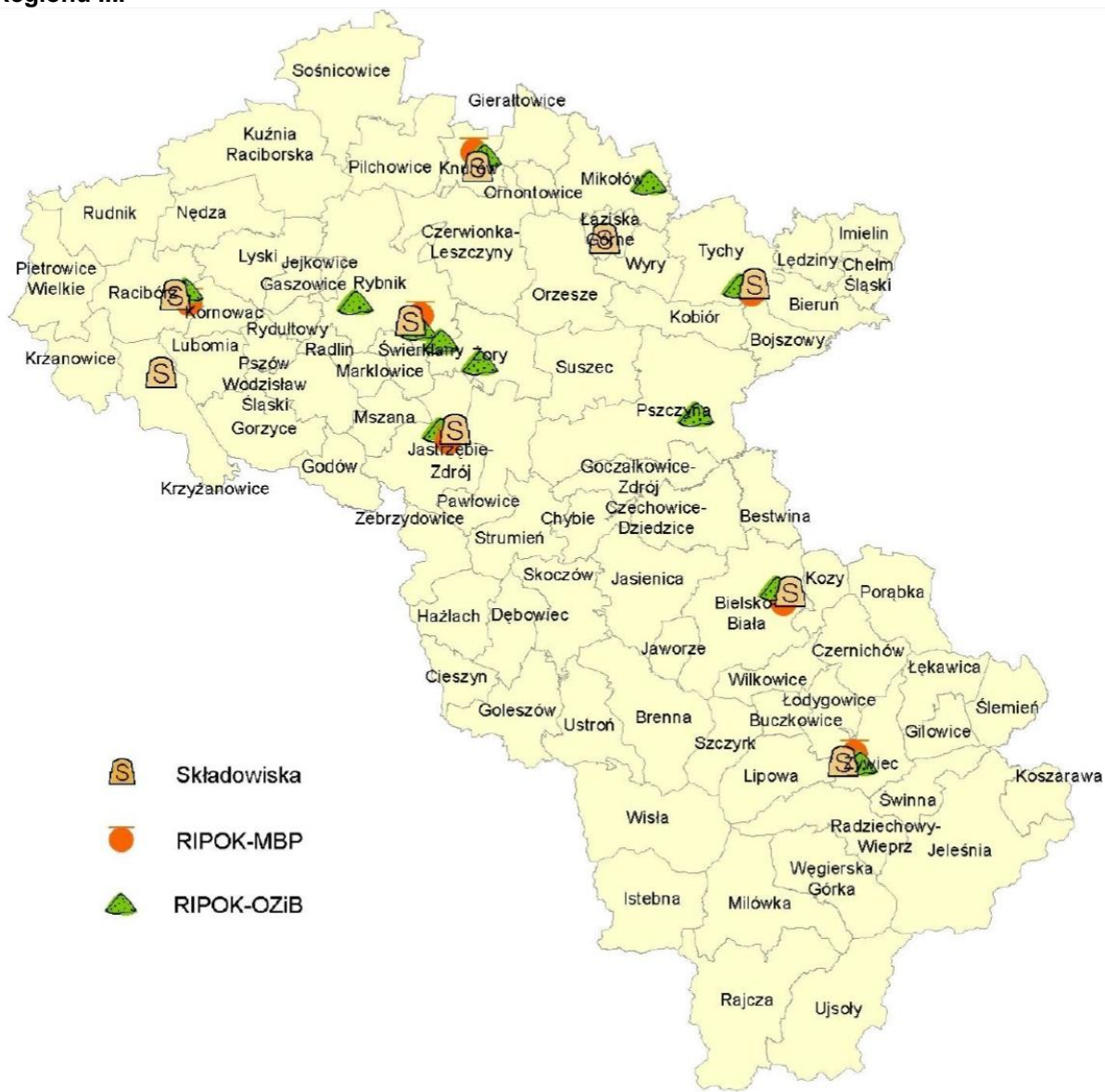

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku (Dz. U. z 2016 r., poz. 1987 t.j.), jako przetwarzanie rozumie się procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022” Gmina Hażlach należy do Regionu III. Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na terenie Regionu III.

Rysunek 20. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Wykaz instalacji regionalnych przewidzianych do obsługi Regionu III wraz ze zdolnościami przerobowymi przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 27. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Moc przerobowa instalacji (MPI) oraz dla odp. o kodach (MPK) 20 01 08, 20 02 01 [Mg/rok]
1.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	MPI – 3 700 MPK – 3 700
2.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory	ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik	MPI – 60 000 MPK – 60 000
3.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	MPI – 10 500 MPK – 10 500
4.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	MPI – 26 000 MPK – 16 000
5.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	PPHU "KOMART" Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	MPI - 35 900 MPK - 35 900
6.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakłady Techniki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Okrężna 5, 44-240 Żory	ul. Okrężna, 44-240 Żory	MPI - 3 000 MPK - 2 500
7.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	MPI - 3 000 MPK - 2 800
8.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	MPI – 3 000 MPK – 3 000
9.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	MASTER – Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	MPI – 25 000 MPK – 25 000
10.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	MPI - 25 000 MPK - 8 800
11.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna	ul. Złote Łany 36, 43-200 Pszczyna	MPI – 6 540 MPK - 3 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Tabela 28. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	
				mechanicznej	biologicznej
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	100 000	40 000
2.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	60 000	26 000
3.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała	56 500	25 000
4.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	70 000	35 000
5.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	45 000	20 000
6.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeka 133, 34-451 Tylmanowa,	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	47 000	24 000
7.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	20 000	10 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Na terenie Gminy Hażlach zlokalizowane są podmioty posiadające zezwolenia na zbieranie oraz przetwarzanie odpadów.

„Andar” S.C.

Zezwolenie na zbieranie odpadów oraz przetwarzanie odpadów w procesie *R4 – Recykling lub odzysk metali i związków metali, polegający na przygotowaniu do ponownego użycia*. Działalność prowadzona jest w 3 lokalizacjach:

1. Brzezówka ul. Żniwna 9, 43-41 8 Pogwizdów (dz. nr 208, obręb Brzezówka);
2. ul. Ustrońska 22, 43-400 Cieszyn (dz. nr 45/5, obręb 73);
3. Zbytków ul. I Maja 67, 43-246 Strumień (dz. nr 526/17, obręb Zbytków).

Rodzaje odpadów przewidzianych do zbierania oraz miejsce i sposób ich magazynowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Rodzaj odpadów przewidzianych do zbierania przez „Andar” S.C. oraz miejsce i sposób ich magazynowania.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Miejsce i sposób magazynowania odpadów	Masa odpadów w Mg/rok
1	17 04 01	Miedz, brąz, mosiądz	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	30,0
2	17 04 02	Aluminium	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	30,0
3	17 04 03	Ołów	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	10,0
4	17 04 04	Cynk	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	5,0
5	17 04 05	Żelazo i stal	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	360,0
6	17 04 07	Mieszanki metali	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	30,0
7	17 04 11	Kable inne niż wymienione w 17 04 10	Magazynowane w kontenerach w wydzielonym miejscu wiaty o szczelnym, betonowym podłożu	20,0

źródło: Starostwo Powiatowe w Cieszynie

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe JANPAS

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów w procesie *R3 – Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki*. Działalność prowadzona jest w Zamarskach przy ul. Gumieńskiej 6. Rodzaj i masę odpadów przewidywanych do przetworzenia w okresie roku przetwarzania odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Rodzaj i masa odpadów przewidywanych do przetworzenia, przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe JANPAS, w okresie roku przetwarzania odpadów.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów w Mg/rok
1.	02 01 04	Odpady z tworzyw sztucznych (z wyłączeniem opakowań)	10,0
2.	07 02 13	Odpady tworzyw sztucznych	100,0
3.	12 01 05	Odpady z toczenia i wygładzania tworzyw sztucznych	10,0
4.	15 01 05	Opakowania z tworzyw sztucznych	300,0
5.	16 01 19	Tworzywa sztuczne	20,0
6.	17 02 03	Tworzywa sztuczne	10,0
7.	19 12 04	Tworzywa sztuczne	10,0
8.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	10,0

źródło: Starostwo Powiatowe w Cieszynie

NOX Sp. z o.o.

Zezwolenie na zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne. Odpady zbierane są w Brzeźowce przy ul. Żniwnej 9. Rodzaje odpadów przewidywanych do zbierania oraz miejsce i sposób magazynowania tych odpadów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 31. Rodzaje odpadów przewidywanych do zbierania przez NOX Sp. z o.o. oraz miejsce i sposób ich magazynowania .

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
1	02 01 10	Odpady metalowe	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
2	10 02 01	Żużle z procesów wytapiania (wielkopieczowe , stalownicze)	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
3	10 02 10	Zgorzelina walcownicza	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
4	10 02 80	Zgary z hutnictwa żelaza	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
5	10 06 01	Żużle z produkcji pierwotnej i wtórnej	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
6	10 06 02	Kożuchy żużłowe i zgary z produkcji pierwotnej i wtórnej	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
7	10 06 04	Inne cząstki i pyły	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
8	10 06 80	Żużle sztywne i granulowane	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
9	10 06 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
10	10 08 04	Cząstki i pyły	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
11	10 08 09	Inne żużle	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
12	10 08 11	Kożuchy żużłowe i zgary inne niż wymienione w 10 08 10	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
13	10 08 13	Odpady zawierające węgiel produkcji anod inne niż wymienione w 10 08 12	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
14	10 08 14	Odpadowe anody	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
15	10 08 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
16	10 09 03	Żużle odlewnicze	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
17	10 09 06	Rdzenie i formy odlewnicze przed procesem odlewania inne niż wymienione w 10 09 05	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
18	10 09 08	Rdzenie i formy odlewnicze po procesie odlewania inne niż wymienione w 10 09 07	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
19	10 09 80	Wybrakowane wyroby żeliwne	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
20	10 09 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
21	10 10 03	Zgary i żużle odlewnicze	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
22	10 10 06	Rdzenie i formy odlewnicze przed procesem odlewania inne niż wymienione w 10 10 05	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
23	10 10 08	Rdzenie i formy odlewnicze po procesie odlewania inne niż wymienione w 10 10 07	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
24	10 10 12	Inne części stałe niż wymienione w 10 10 11	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
25	10 10 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
26	10 80 01	Żużle z produkcji żelazokrzemu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
27	10 80 02	Pyły z produkcji żelazokrzemu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
28	10 80 03	Żużle z produkcji żelazochromu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
29	10 80 04	Pyły z produkcji żelazochromu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
30	10 80 05	Żużle z produkcji żelazomanganu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
31	10 80 06	Pyły z produkcji żelazomanganu	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
32	10 80 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
33	11 01 10	Szlamy i osady pofiltracyjne inne niż wymienione w 11 01 09	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
34	11 01 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
35	11 02 03	Odpady z produkcji anod dla procesów elektrolizy	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
36	11 02 06	Odpady z hydrometalurgii miedzi inne niż wymienione w 11 02 05	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
37	11 02 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
38	11 05 01	Cynk twardy	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
39	11 05 02	Popiół cynkowy	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
40	12 01 01	Odpady z toczenia i piłowania żelaza oraz jego stopów	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
41	12 01 02	Cząstki i pyły żelaza oraz jego stopów	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
42	12 01 03	Odpady z toczenia i piłowania metali nieżelaznych	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
43	12 01 04	Cząstki i pyły metali nieżelaznych	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
44	12 01 13	Odpady spawalnicze	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
45	12 01 15	Szlamy z obróbki metali inne niż wymienione w 12 01 14	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
46	12 01 17	Odpady poszlifierskie inne niż wymienione w 12 01 16	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
47	12 01 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
48	15 01 04	Opakowania z metali	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
49	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
50	16 01 16	Zbiorniki na gaz skroplony	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
51	16 01 17	Metale żelazne	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
52	16 01 18	Metale nieżelazne	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
53	16 01 22	Inne niewymienione elementy	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
54	16 01 99	Inne niewymienione odpady	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
55	16 08 01	Zużyte katalizatory zawierające złoto, srebro, ren, rod, pallad, iryd lub platyny (z wyłączeniem 16 08 07)	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
56	16 08 03	Zużyte katalizatory zawierające metale przejściowe lub ich związki inne niż wymienione w 16 08 02	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
57	16 08 04	Zużyte katalizatory stosowane do katalizacyjnego krakingu w procesie fluidyzacyjnym (z wyłączeniem 16 08 07)	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
58	17 04 01	Miedź, brąz, mosiądz	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
59	17 04 02	Aluminium	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
60	17 04 03	Ołów	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
61	17 04 04	Cynk	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
62	17 04 05	Żelazo i stal	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
63	17 04 06	Cyna	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
64	17 04 07	Mieszanki metali	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Miejsce i sposób magazynowania
65	17 04 11	Kable inne niż wymienione w 17 04 10	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
66	19 01 02	Złom żelazny usunięty z popiołów paleniskowych	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
67	19 02 06	Szlamy z fizykochemicznej przeróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 05	Magazynowane w metalowych kontenerach w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
68	19 10 01	Odpady żelaza i stali	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
69	19 10 02	Odpady metali nieżelaznych	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
70	19 10 04	Lekka frakcja i pyły inne niż wymienione w 19 10 03	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
71	19 10 06	Inne frakcje niż wymienione w 19 10 05	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
72	19 12 02	Metale żelazne	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
73	19 12 03	Metale nieżelazne	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym
74	20 01 40	Metale	Magazynowane w metalowych kontenerach lub w uporządkowany sposób luzem w wyznaczonym miejscu na utwardzonym, szczelnym placu magazynowym

źródło: Starostwo Powiatowe w Cieszynie

PPHU PEX Sp. z o.o.

Zezwolenie przetwarzanie odpadów w procesie R4 – *Recykling lub odzysk metali i związków metali, polegający na przygotowaniu do ponownego użycia oraz R13 – Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 - R12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów)*. Odpady przetwarzane są w Kończycach Wielkich przy ul. Cieszyńskiej 5.

Rodzaje odpadów przewidzianych do zbierania oraz miejsce i sposób ich magazynowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Rodzaj odpadów przewidzianych do zbierania przez PPHU PEX Sp. z o.o. oraz miejsce i sposób ich magazynowania.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Miejsce i sposób magazynowania odpadów	Masa odpadów w Mg/rok
1	12 01 01	Odpady z toczenia i piłowania żelaza oraz jego stopów (wióry żeliwne)	Magazynowane w wydzielonej części zadaszonej i zamykanej hali w stalowych kontenerach na utwardzonym podłożu na działce nr 1050/3 w Kończycach Wielkich	200,0

źródło: Starostwo Powiatowe w Cieszynie

Ślusarstwo Pomoc Drogowa Blacharstwo Pojazdowe Adam Topoliński

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów w procesie R12 –Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 - R11 (ręczne sortowanie, belowanie, prasowanie odpadów, ręczny demontaż odpadów wielkogabarytowych) oraz R13 – Magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1 - R12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów). Odpady przetwarzane są w Hażlachu przy ul. Jastrzebskiej. Rodzaj i masę odpadów przewidywanych do przetworzenia w okresie roku przetwarzania odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Rodzaj i masa odpadów przewidywanych do przetworzenia, przez Ślusarstwo Pomoc Drogowa Blacharstwo Pojazdowe Adam Topoliński, w okresie roku przetwarzania odpadów.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów w Mg/rok
1.	02 01 04	Odpady z tworzyw sztucznych (z wyłączeniem opakowań)	200,0
2.	15 01 05	Opakowania z tworzyw sztucznych	200,0
3.	16 01 19	Tworzywa sztuczne	200,0
4.	17 02 03	Tworzywa sztuczne	300,0
5.	19 12 04	Tworzywa sztuczne	200,0
6.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	200,0

źródło: Starostwo Powiatowe w Cieszynie

5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska¹⁸

Inspekcja ochrony środowiska w ramach nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, posiada uprawnienia kontrolne wobec: gmin, podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości oraz prowadzących instalacje przetwarzania odpadów komunalnych. WIOŚ (oraz Marszałek Województwa) weryfikuje dane zawarte w rocznych sprawozdaniach wójta, burmistrza, prezydenta miasta dotyczących realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Kontrolowaniem spalania odpadów w piecach zajmują się natomiast władze gmin.

5.8.4. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Na obszarze gminy osiągnięte zostały poziomy recydingu i przygotowania do ponownego użycia metalu, szkła i tworzyw sztucznych oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych;Gmina Hażlach posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest;	<ul style="list-style-type: none">Na terenie Gminy Hażlach występują wyroby zawierające azbest (wg bazy azbestowej pozostało 520 271 kg azbestu do unieszkodliwienia – stan na czerwiec 2018 roku),Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Edukacja ekologiczna mieszkańców,Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none">Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach,Nieprzepisowe składowanie odpadów,Brak chęci mieszkańców do usuwania materiałów zawierających azbest;

¹⁸ WIOŚ w Katowicach

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Hażlach występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000,
- Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000¹⁹

Nazwa obszaru: Dolina Górnej Wisły

Kod obszaru: PLB240001

Powierzchnia: 24740,19 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

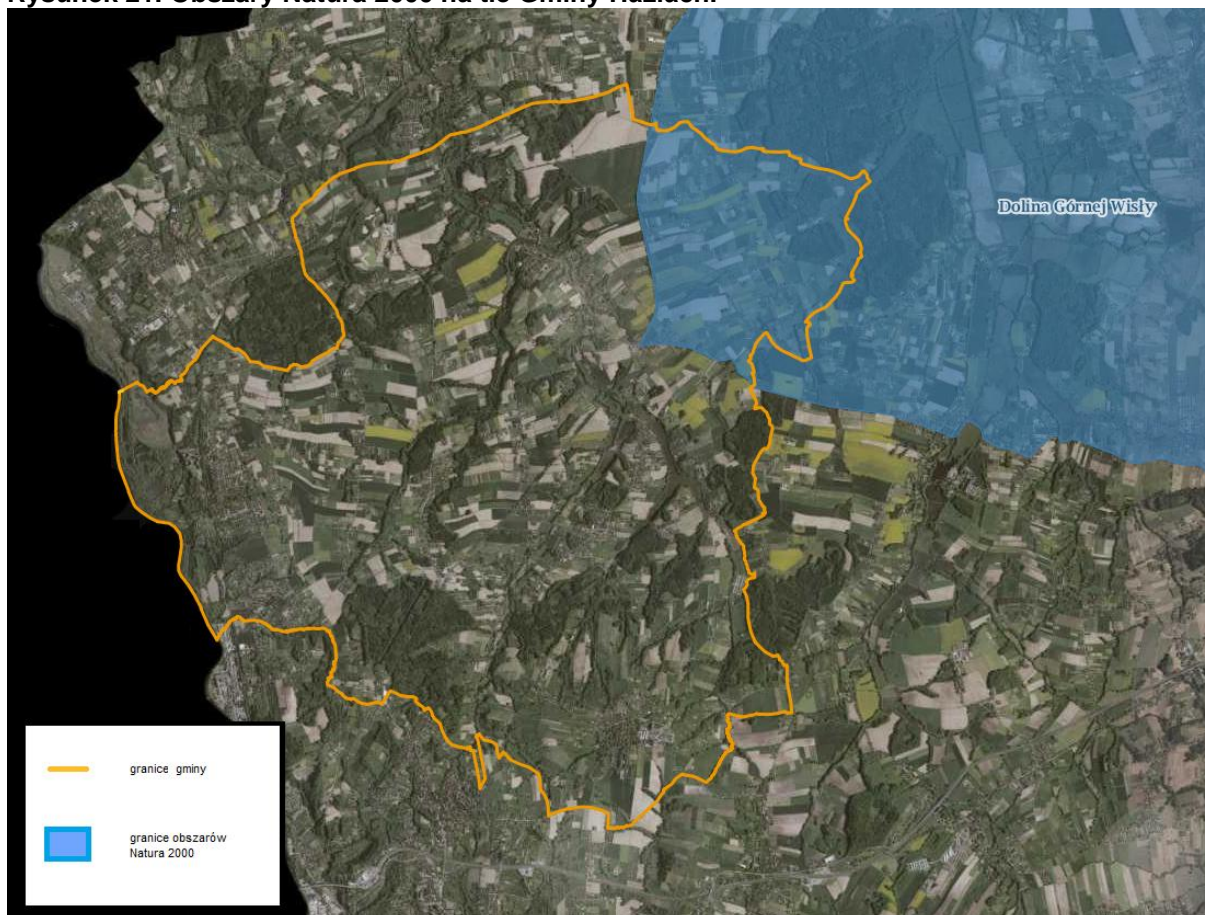
Opis:

Obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i przyległe stawy hodowlane. Zb. Goczałkowicki jest zbiornikiem wody pitnej i jest on wyłączony z masowej rekreacji (kąpiel, sporty wodne), a uprawianie wędkarstwa jest tu możliwe tylko z brzegu i to w ograniczonym zakresie. Poziom wody w zbiorniku jest zmienny i w niektóre lata bywa niższy nawet o 2 m od średniej wieloletniej. Na stawach prowadzona jest intensywna hodowla karpia, a jesienią odbywają się polowania. Obszar ostoi jest gęsto zamieszkały, a zabudowa jest rozproszona wśród pól uprawnych. Niewielkie lasy to głównie lasy liściaste o charakterze łąkowym.

Obszar występował w obrębie ostoi ptasiej o randze europejskiej E 61 (Dolina Górnej Wisły), która została podzielona na 4 mniejsze. Występuje co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bąk (PCK), dzierzba czarnoczelna (PCK), mewa czarnogłowa, rybitwa białowąsa (PCK), rybitwa rzeczna, rybitwa czarna, szablodziób, ślepowron (PCK), cyranka, czernica, kokoszka, krakwa, krwawodziób, perkoz dwuczuby, płaskonos, sieweczka rzeczna, śmieszka, zauszniak; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, muchołówka białoszyja, krzyżówka, głowienka, łyska, perkoz. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego (C2 i C3) perkoz dwuczuby, czapli białej i płaskonosy. Brak danych na temat ptaków zimujących.

¹⁹Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Rysunek 21. Obszary Natura 2000 na tle Gminy Hażlach.

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

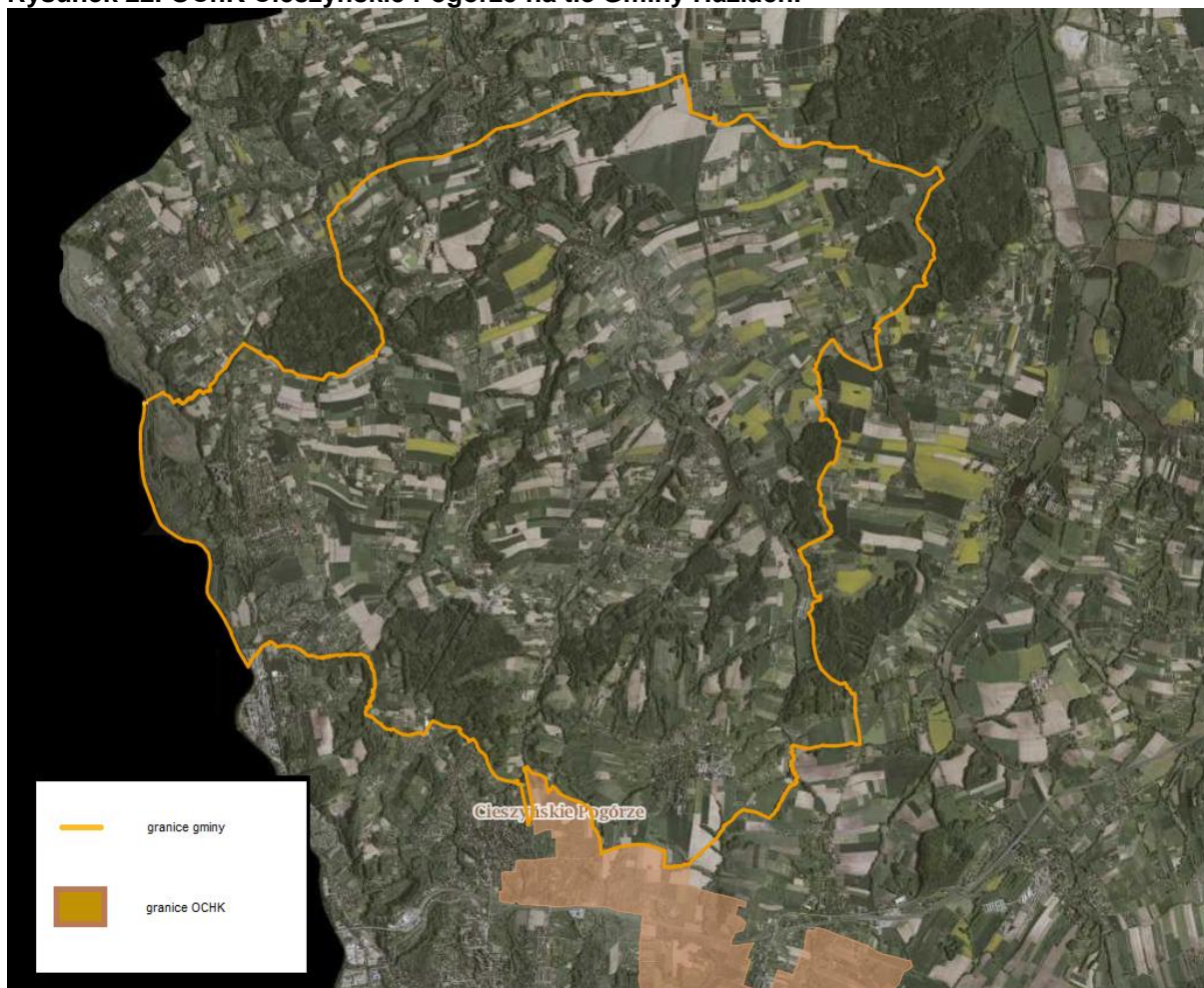
Obszar chronionego krajobrazu

Cieszyńskie Pogórze²⁰

Park Krajobrazowy Cieszyńskie Pogórze ma powierzchnię 830,8 ha. Został powołany do życia 15 listopada 2007 roku w celu ochrony wyróżniającego się pagórkowatego krajobrazu o znaczących walorach estetycznych i zróżnicowanych ekosystemach, pełniących funkcję korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym

²⁰ CRFOP

Rysunek 22. OChK Cieszyńskie Pogórze na tle Gminy Hażlach.

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Hażlach znajduje się 6 obiektów zaliczanych do pomników przyrody.

Tabela 34. Pomniki przyrody na terenie Gminy Hażlach.

Typ formy nazwa	nazwa	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Rodzaj aktu nazwa	Akt prawny nazwa
pomnik przyrody	Przemko	2005-08-31	Rosną przy ul. Dolnej w odległości 25 m od parku	Skupisko	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - w dobrym stanie zdrowotnym, jeden dąb posiada u nasady pnia pustą dziuplę	utworzenie	Rozporządzenie Nr 35/05 Wojewody śląskiego z dnia 8 sierpnia 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - grupy dwóch drzew gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur) rosnących na terenie gminy Hażlach.
pomnik przyrody	-	2005-08-06	Rośnie przy ul. Zamkowej obok budynku stajni	Pojedynczy	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - stan zdrowotny bardzo dobry, korona symetryczna	utworzenie	ROZPORZĄDZENIE Nr 33/2005 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 15 lipca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur) rosnącego na terenie gminy Hażlach.
pomnik przyrody	-	1956-06-30	Park pałacowy, 50 m - 100 m od pałacu	Skupisko	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - dobry stan zdrowotny	utworzenie	Orzeczenie PWRN w Katowicach z dnia 30.06.1956 r. nr L.O.13b/17/56
pomnik przyrody	-	2005-08-06	Rośnie przy potoku Wschodnica, na przedłużeniu ul. Statek	Pojedynczy	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - posusz w koronie ok. 15%	utworzenie	ROZPORZĄDZENIE Nr 32/2005 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 15 lipca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur) rosnącego na terenie gminy Hażlach.
pomnik przyrody	-	2005-08-06	Rośnie przy skrzyżowaniu ul. Ogrodowej z ul. Katowicką	Pojedynczy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata) - rozdwaja się na wysokości 2 m na dwa główne przewodniki, stan zdrowotny dobry	utworzenie	ROZPORZĄDZENIE Nr 31/2005 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 15 lipca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa gatunku lipa drobnolistna (Tilia cordata) rosnącego na terenie gminy Hażlach.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

pomnik przyrody	-	2006-03-07	Rośnie przy ul. Cieszyńskiej, przed skrzyżowaniem z ul. Myśliwską	Pojedynczy	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - okazałe, o dużej wartości krajobrazowej	utworzenie	UCHWAŁA Nr XXXII/270/05 Rady Gminy Hażlach z dnia 28 grudnia 2005 roku w sprawie: ustanowienia pomnikiem przyrody drzewa i ustalenia jego ochrony prawnej
						zmiana	UCHWAŁA Nr XXXVIII/339/06 Rady Gminy Hażlach z dnia 25 października 2006 r. w sprawie: zmiany uchwały własnej Nr XXXII/270/05 z dnia 28 grudnia 2005 roku.

Źródło: CRFOP

5.9.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Hażlach wynosi 811,36 ha, co daje lesistość na poziomie 16,6%. Wskaźnik lesistości Gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Gminy Hażlach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Struktura lasów Gminy Hażlach w roku 2017.

Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	811,36
Lesistość	%	16,6
Lasy publiczne ogółem	ha	558,70
Lasy prywatne ogółem	ha	252,66

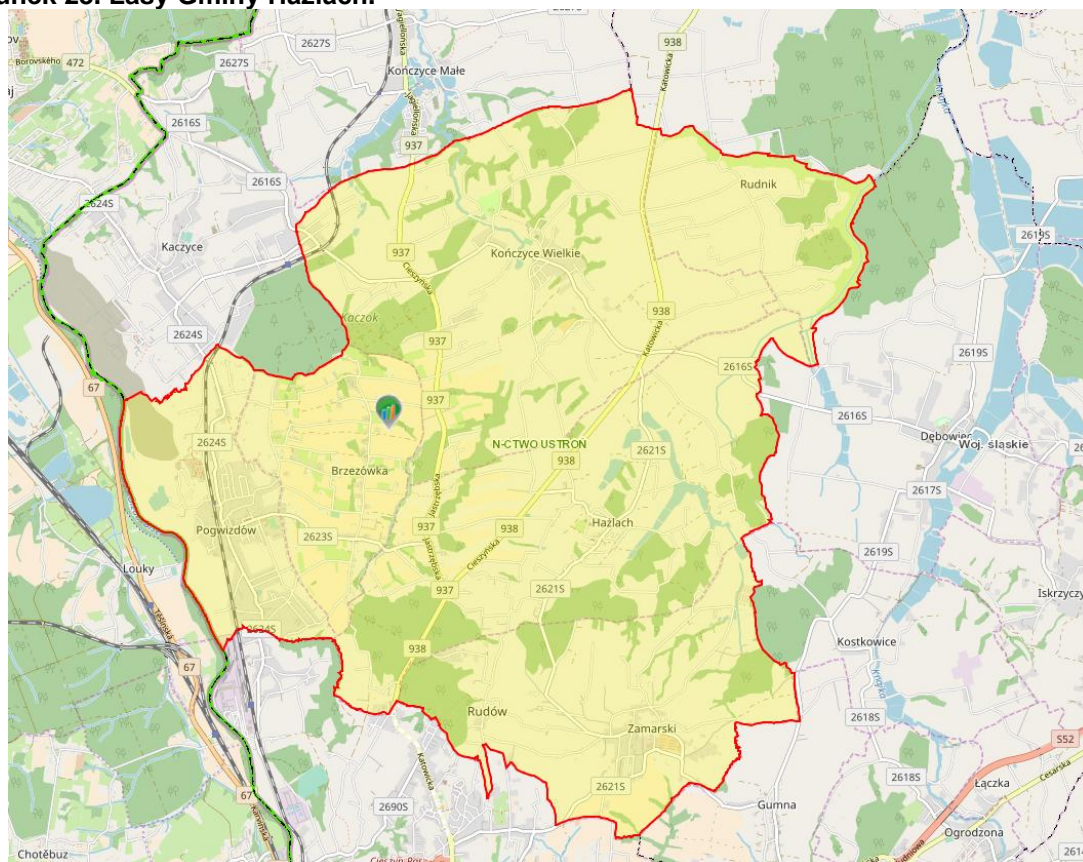
źródło: GUS

Lasy Gminy Hażlach są zarządzane przez Nadleśnictwo Ustroń. Można tu napotkać różne typy siedliskowe lasu. Opisano je poniżej:

- **Las świeży** – zajmuje siedliska żyzne oraz bardzo żyzne. Tworzy się na glebach brunatnych oraz płowych. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, lipy, klonu, jawora, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się leszczynę, trzmielinę, kruszynę, jarząb, głóg, dereń, porzeczkę alpejską oraz bez czarny. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny kwitnące wiosną – przed drzewostanem. Jest to spowodowane zwartym drzewostanem i mniejszą ilością słońca przedostającego się do niższych partii lasu.
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielicach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzą sosna, dąb, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielinę, jarząb, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych.
- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy.
- **Las mieszany wyżynny świeży** – występuje na skałach niewęglanowych. Zajmuje obszary środkowych i górnych części wzniesień. Tworzą się na płytkich, często szkieletowych, glebach. Drzewostan tworzą buki, jodły oraz świerki. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk rośliny takie jak: starzec Fuchsa, przenęt purpurowy, kosmatka gajowa czy jeżyna gruczołowata,

- **Lasy łąkowe** – związane są z siedliskami wilgotnymi, na których występują okresowe zalewy. Zazwyczaj porastają doliny rzek. Trzon drzewostanu tworzą topole, jesiony, wiązy i dęby.
- **Las wyżynny świeży** - występuje na glebach piaszkowych oraz lessach. Główny drzewostan tworzą buki z domieszkami jodły, rzadziej świerka. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk rośliny takie jak: starzec Fuchsa, jeżyna gruczołowata, starzec, paprotnik kolczysty czy szaflwia lepka.
- **Las wyżynny wilgotny** – występuje w zagłębieniach terenu na obszarach zajmowanych przez lasy wyżynne świeże. Zajmuje obszary gdzie utrudniony jest odpływ wód opadowych. Tworzą się na glebach gliniastych, piaszczystych oraz łupkach. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk rośliny takie jak: miesięcznica trwała, jęczmierz zwyczajny, czartawa drobna, kostrzewa olbrzymia, gwiazdnica gajowa, czyściec leśny.
- **Ols jesionowy** – zajmuje tereny zalewane o utrudnionym odpływie wody, przez co występują tam procesy zabagnienia gleby. Tworzy się on na glebach kwaśnych lub zasadowych z dużą zawartością substancji organicznych. Główny drzewostan tworzy jesion oraz olsza z domieszkami wiązu i brzozy. Skład podszycia jest bardzo podobny do Olsów. W olsach jesionowych dodatkowo występują chmiel zwyczajny, ślodziennica skrętołista, kozłek lekarski

Rysunek 23. Lasy Gminy Hażlach.

źródło: Bank Danych o lasach

5.9.3 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy;

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować na minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska w powiecie. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące, przedmiotów takich jak geografia i biologia czy chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska²¹

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

5.9.4. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Obecność obszaru Natura 2000 na terenie gminy;• Obecność obszaru chronionego krajobrazu na terenie gminy;• Obecność pomników przyrody na terenie gminy;	<ul style="list-style-type: none">• Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,• Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,• Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów,	<ul style="list-style-type: none">• Wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną;• Fragmentacja siedlisk powodowana urbanizacją terenów;• Przekształcenia siedlisk przyrodniczych w związku ze zmianami klimatycznymi;

²¹ www.zmsp.gios.gov.pl

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodująca zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji KW PSP w Katowicach na terenie Gminy Hażlach nie występują zakłady o dużym ryzyku (ZDR ani Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR)).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Przez teren Gminy Hażlach przebiegają drogi wojewódzkie. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

5.10.2. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Brak zakładów ZDR oraz ZZR na terenie Gminy,	<ul style="list-style-type: none">• Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie,• Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	<ul style="list-style-type: none">• Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

Tabela 36. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Hażlach związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie. <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	5	2	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych (PA1.)*	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania
							Monitoring jakości powietrza	M - WIOŚ w Katowicach	brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
			Ilość modernizowanych dróg na terenie gminy Hażlach <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	9	15	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza (PA2.)*	Budowa oraz modernizacja dróg gminnych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Przebudowa odcinka drogi gminnej 637014S ulica Rudowska w Hażlachu i Zamarskach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Budowa oraz modernizacja dróg powiatowych oraz wojewódzkich	M – Zarządcy dróg	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Promowanie korzystania z transportu zbiorowego oraz rowerów	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
Ilość zmodernizowanych budynków gminnych <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	4	12	Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania			

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza (PA3.)*	Dotacja celowa dla Gminnej Biblioteki Publicznej na wykonanie projektu i modernizacji budynku w Hażlachu przy ulicy Głównej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Termomodernizacja budynków mieszkalnych.	M – Mieszkańcy	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
			Ilość modernizacji/wymian źródeł ciepła (mogą być budynki gminne) <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	0	5		Modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	M – Mieszkańcy	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Poprawa efektywności energetycznej placówek oświatowych Gminy Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
			Ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	0	4	Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promowanie postaw służących ochronie powietrza. (PA6.)*	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	M - WIOŚ w Katowicach	brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. Ograniczone środki finansowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
		Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami	Instalacje odnawialnych źródeł energii <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	30	40	Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii (PA7.)*	Wdrażanie energooszczędnych systemów oświetlenia	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Rozwój budownictwa energooszczędnego	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Budowa systemów oświetlenia ulicznego opartych o odnawialne źródła energii oraz oprawy energooszczędne	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (PA8.)*	Wzrost znaczenia indywidualnych instalacji OZE	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania, brak środków na realizację zadania, brak chętnych
								Wykorzystanie OZE w budynkach użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania, brak środków na realizację zadania, brak chętnych
								Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii (PA9.)*	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	W – Urząd Gminy w Hażlachu
2.	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	Brak badań	0	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas (H1.)*	Uwzględnianie zagadnień hałasu w dokumentach planistycznych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój transportu publicznego, • wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, 	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru	M - Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	brak środków na realizację zadania	
							Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania	
							Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i	M – Zarządcy dróg	brak środków na realizację zadania	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							linii kolejowych.		
							Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – WIOŚ, Inspekcja sanitarna	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. Ograniczone środki finansowe.
			Ilość przeprowadzonych pomiarów dopuszczalnych poziomów hałasu na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	0	3	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas (H2.)*	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M - WIOŚ w Katowicach	brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
3.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	Brak badań	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych (PEM1.)*	Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania
							Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania
							Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	M - WIOŚ w Katowicach	brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka				
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)								
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J				
4.	Gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	4	2	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry (ZW1.)*	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M - WIOŚ w Katowicach	brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania				
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – WIOŚ, PGW WP	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe				
							Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	M - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	Brak środków na realizację zadania.				
							Konserwacja rowów, w tym rowów melioracyjnych	M - Mieszkańcy, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	Brak środków na realizację zadania.				
							Utworzone obwałowania przeciwpowodziowe [km] <u>Źródło:</u> GUS	0	1	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą (ZW3.)*	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz poziomu zagrożenia powodziowego, jak również wniosków wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Ilość akcji edukacyjnych dotyczących ochrony wód [szt.] <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	0	5		Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - ODR	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – PGW WP	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Zbiorniki bezodpływowe [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	1316	1200	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Hażlach i Odry (ZW1.)*	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak współpracy ze strony mieszkańców
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	226	250				
			Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	965	1050	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu (ZW2.)*	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Ludność korzystająca z oczyszczalni [os.] <u>Źródło:</u> GUS	4 930	5 500		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
			Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] <u>Źródło:</u> GUS	60,5	75,0		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej(w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
			Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej [km] <u>Źródło:</u> GUS	122,9	131,0		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
6.	Zasoby surowców naturalnych	Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.	Miejsca niekoncesjonowanego wydobycia kopalin [ha] <u>Źródło:</u> PIG	0	0	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych (ZSN1.)*	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
7.	Gleby	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.	Powierzchnia nieużytków [ha] <u>Źródło:</u> GUS	36	30	Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb (GL1.)*	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	M - Mieszkańcy, ODR	Brak stosowania się do zasad „dobrych praktyk rolniczych” przez mieszkańców Gminy.	
						Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych (GL4.)*	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	M - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Brak realizacji badań monitoringowych na terenie Gminy	
			Liczba osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi [szt.] <u>Źródło:</u> PIG	95	95	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom (GL6.)*	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie	brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania	
							Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – PZDP w Cieszynie	brak środków na realizację zadania	
			Powierzchnia terenów przemysłowych i zdegradowanych [ha] <u>Źródło:</u> ORSiP	32 170	32 000	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych (TP1.)*	Rekultywacja i rewitalizacja terenów, w tym terenów poprzemysłowych	M - Przedsiębiorcy	Brak środków na realizację zadania.	
							Zagospodarowanie terenu wokół dawnego spichlerza w Gminie Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak środków na realizację zadania.	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wnyióst <u>Źródło:</u> UG w Hażlachu	28,99%	50%	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury (GO1.)*	Tworzenie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	W – Urząd Gminy w Hażlachu	brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na obszarze Gminy Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak współpracy ze strony mieszkańców
							Utrzymanie czystości i odbiór odpadów z nieruchomości gminnych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
		Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg] <u>Źródło:</u> baza azbestowa	520 271	500 000	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania (GO2.)*	Realizacja „program usuwania azbestu na terenie Gminy Hażlach”.	M - Mieszkańcy	Brak otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych.
							Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
9.	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> GUS	10,90	15,00	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo (OP2.)*	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak środków na realizację zadania
						Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej (OP1.)*	Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej w gminach województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu	M - RDOŚ	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
			Powierzchnia lasów [ha] <u>Źródło:</u> GUS	811,36	820,00	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności (OP3.)*	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	W – Nadleśnictwo Ustroń	Brak wystarczających środków na realizację zadania.
						Utworzenie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów dla lasów gminnych znajdujących się na terenie Gminy Hażlach.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak wystarczających środków na realizację zadania.	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	M - Mieszkańcy, ODR, ARiMR	Brak chętnych uczestników programów rolno-środowiskowych
							Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu,	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – organizacje pozarządowe	Brak wystarczających środków na realizację zadania, brak środków na realizację zadania
							Usuwanie roślinności inwazyjnej	M – właściciele terenów	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak wystarczających środków na realizację zadania, brak środków na realizację zadania.
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.	Ilość poważnych awarii na terenie gminy Źródło: WIOŚ w Katowicach	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii (PPAP.1)*	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie	Brak środków na realizację zadania
							Budowa budynku OSP w Hażlachu	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Brak środków na realizację zadania
							Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Zarządcy dróg, Policja, Główny Inspektorat Transportu Drogowego	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii	M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie, WIOŚ, PSP	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						przemysłowych (PPAP 2.)*			

* - symbole oznaczają kierunki działań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Urząd Gminy Hażlach

Tabela 37. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	koszty indywidualne jednostek						środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Monitoring jakości powietrza	M - WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
	Budowa oraz modernizacja dróg gminnych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Przebudowa odcinka drogi gminnej 637014S ulica Rudowska w Hażlachu i Zamarskach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	700					700	środki własne, RPO WSL
	Budowa oraz modernizacja dróg powiatowych oraz wojewódzkich	M – Zarządcy dróg	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	W – Urząd Gminy w Hażlachu	według kosztorysu działań						środki własne, RPO WSL, POLiŚ
	Promowanie korzystania z transportu zbiorowego oraz rowerów	W – Urząd Gminy w Hażlachu	5	5	5	5	20	40	środki własne, WFOŚiGW
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Dotacja celowa dla Gminnej Biblioteki Publicznej na wykonanie projektu i modernizacji budynku w Hażlachu przy ulicy Głównej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	708,268	1000				1708,268	środki własne, WFOŚiGW
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych.	M – Mieszkańcy	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	M – Mieszkańcy	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Poprawa efektywności energetycznej placówek oświatowych Gminy Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	495					495	środki własne, WFOŚiGW
	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	2	2	2	2	8	16	środki własne, WFOŚiGW
	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	M - WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie, organizacje pozarządowe	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Wdrażanie energooszczędnych systemów oświetlenia	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Rozwój budownictwa energooszczędnego	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Budowa systemów oświetlenia ulicznego opartych o odnawialne źródła energii oraz oprawy energooszczędne	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Wzrost znaczenia indywidualnych instalacji OZE	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Wykorzystanie OZE w budynkach użyteczności publicznej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
Ochrona przed hałasem	Uwzględnianie zagadnień hałasu w dokumentach planistycznych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach tworzenia dokumentów planistycznych						środki własne
	Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój transportu publicznego, • wdrażanie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska, 	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach działań własnych						środki własne
	Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru	M - Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach działań własnych						środki własne
	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	M – Zarządcy dróg	Zależne od potrzeb						środki własne
	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – WIOŚ, Inspekcja sanitarna	Zależne od potrzeb						środki własne
	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M - WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach działań własnych						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	
	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach tworzenia dokumentów planistycznych					środki własne
	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	M - WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ					środki własne
Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M - WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ					środki własne
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – WIOŚ, PGW WP	Zależne od potrzeb					środki własne
	Bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.	M - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	według kosztorysu działań					środki własne, WFOŚiGW
	Konserwacja rowów, w tym rowów melioracyjnych	M - Mieszkańcy, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz poziomu zagrożenia powodziowego, jak również wniosków wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach tworzenia dokumentów planistycznych					środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - ODR	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – PGW WP	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy w Hażlachu	W ramach działań własnych						środki własne
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	500	500	500	500	2000	4000	środki własne, WFOŚiGW, RPO WSL
	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	10	10	10	10	40	80	środki własne
	Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej(w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach	W – Urząd Gminy w Hażlachu M - Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	W ramach działań własnych						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży								
	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	1500					1500	środki własne, WFOŚiGW
Zasoby surowców naturalnych	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach tworzenia dokumentów planistycznych						środki własne
Gleby	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	M - Mieszkańcy, ODR	Zależne od potrzeb						środki własne
	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	M - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	W ramach działań własnych						środki własne
	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie	W ramach działań własnych						środki własne
	Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – PZDP w Cieszynie	50	50	50	50	200	400	środki własne, WFOŚiGW, RPO WSL
	Rekultywacja i rewitalizacja terenów, w tym terenów przemysłowych	M - Przedsiębiorcy	150	150	150	150	600	1200	środki własne, WFOŚiGW
	Zagospodarowanie terenu wokół dawnego spichlerza w Gminie Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	1100					1100	środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Tworzenie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	W – Urząd Gminy w Hażlachu	W ramach działań własnych						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	W – Urząd Gminy w Hażlachu	5	5	5	5	20	40	środki własne
	Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na obszarze Gminy Hażlach	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Utrzymanie czystości i odbiór odpadów z nieruchomości gminnych	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Realizacja „program usuwania azbestu na terenie Gminy Hażlach”.	M - Mieszkańcy	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Gminy w Hażlachu	4	4	4	4	8	16	środki własne
Zasoby przyrodnicze	Uwzględnienie w Miejskowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	w ramach tworzenia dokumentów planistycznych						środki własne
	Systematyczna aktualizacja wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w ramach modułu „Przyroda”, komponentu Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego (ORSIP)	M - RDOŚ	W ramach działań własnych						środki własne
	Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej w gminach województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu	M – RDOŚ, Zarząd Województwa Śląskiego	W ramach działań własnych						środki własne
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	W – Nadleśnictwo Ustroń	W ramach działań własnych						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	
	Utworzenie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów dla lasów gminnych znajdujących się na terenie Gminy Hażlach.	W – Urząd Gminy w Hażlachu	20					środki własne, WFOŚiGW, Fundusz Leśny
	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	M - Mieszkańcy, ODR, ARiMR	Zależne od potrzeb					środki własne
	Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu,	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	M – właściciele terenów	Zależne od potrzeb					środki własne
	Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody	W – Urząd Gminy w Hażlachu	Zależne od potrzeb					środki własne
Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Starostwo Powiatowe w Cieszynie	Zależne od potrzeb					środki własne
	Budowa budynku OSP w Hażlachu	W – Urząd Gminy w Hażlachu	480				480	środki własne
	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	W – Urząd Gminy w Hażlachu M – Zarządcy dróg, Policja, Główny Inspektorat Transportu Drogowego	W ramach działań własnych					środki własne

Źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Nadleśnictwo Ustroń;
- Przedsiębiorstwami zajmującymi się odbiorem odpadów,
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Gminy Hażlach.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Śląski;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Zarządcy dróg (drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne).

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.) Wójt Gminy Hażlach co 2 lata przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Gminy, należy przekazać go do wiadomości dla Starostwa Powiatowego w Cieszynie.

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej Gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Hażlach.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 30.

Tabela 38. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach.

Monitoring realizacji Programu							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Monitoring stanu środowiska	X		X		X		X
Monitoring polityki środowiskowej							
Mierniki efektywności Programu	X		X		X		X
Ocena realizacji planu operacyjnego	X		X		X		X
Raporty z realizacji Programu	X		X		X		X
Ocena realizacji celów i kierunków działań	X		X		X		X
Aktualizacja Programu ochrony środowiska							X

źródło: opracowanie własne

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia).
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach²²

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie Środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna,
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),
- państwowy monitoring środowiska,
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną;

²² źródło: <http://www.wfosigw.pl>

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.wfosigw.katowice.pl oraz w siedzibie Funduszu w Katowicach.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)²³

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego,
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
3. Administracja publiczna,
4. Służby publiczne inne niż administracja,
5. Instytucje ochrony zdrowia,
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji,
7. Duże przedsiębiorstwa,
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa,
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
 - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
 - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
 - promowanie strategii niskoemisyjnych;
 - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
 - rozwój infrastruktury środowiskowej;

²³ źródło i na podstawie :www.pois.gov.pl

- dostosowanie do zmian klimatu;
 - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
 - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
 - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
 - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
 4. Infrastruktura drogowa dla miast
 - poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w Gminach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
 5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
 - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
 6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w Gminach
 - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w Gminach i na ich obszarach funkcjonalnych.
 7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
 - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
 - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
 - rozbudowa terminala LNG.
 8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
 - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
 9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
 - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
 - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny²⁴

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020) jest instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego do roku 2025. Celem głównym RPO WSL jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału śląskiego rynku pracy.

Możliwość uzyskania wsparcia finansowego w ramach RPO WM 2014-2022 mają następujące pomioty:

- Jednostki samorządu terytorialnego;
- Przedsiębiorstwa, w szczególności mikro, małe i średnie (MŚP);
- Powiązania kooperacyjne;
- Ośrodki innowacyjności;
- Instytucje otoczenia biznesu (IOB);
- Instytucje ochrony zdrowia;

²⁴ <https://rpo.slaskie.pl/>

- Instytucje kultury, nauki i edukacji;
- Organizacje pozarządowe i społeczne oraz związki wyznaniowe;
- Podmioty wdrażające instrumenty finansowe;
- Podmioty świadczące usługi publiczne na rzecz samorządu;

RPO WSL 2014-2020 realizowany będzie w trzynastu Osiach Priorytetowych (OP), w tym dwunastu osiach tematycznych i jednej osi dedykowanej pomocy technicznej:

1 Oś Priorytetowa I Nowoczesna gospodarka

- 1.1 Kluczowa dla regionu infrastruktura badawcza
- 1.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach
- 1.3 Profesjonalizacja IOB

2 Oś Priorytetowa II Cyfrowe śląskie

- 2.1 Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych

3 Oś Priorytetowa III Konkurencyjność MŚP

- 3.1 Poprawa warunków do rozwoju MŚP
- 3.2 Innowacje w MŚP
- 3.3 Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej
- 3.4 Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości

4 Oś Priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna

- 4.1 Odnawialne źródła energii
- 4.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach
- 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej
- 4.4 Wysokosprawna kogeneracja
- 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie

5 Oś Priorytetowa V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

- 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa
- 5.2 Gospodarka odpadami
- 5.3 Dziedzictwo kulturowe
- 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej
- 5.5 Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych

6 Oś Priorytetowa VI Transport

- 6.1 Drogi wojewódzkie
- 6.2 Transport kolejowy

7 Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy

- 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
- 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia
- 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej

7.4 Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)

7.5 Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe

8 Oś Priorytetowa VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy

8.1 Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego

8.2 Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników

8.3 Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy

9 Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne

9.1 Aktywna integracja

9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne

9.3 Rozwój ekonomii społecznej w regionie

10 Oś Priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna

10.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych

10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

10.4 Poprawa stanu środowiska miejskiego

11 Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego

11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego

11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów

11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych

11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych

12 Oś Priorytetowa XII Infrastruktura edukacyjna

12.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego

12.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego

12.3 Instytucje popularyzujące naukę

13 Oś Priorytetowa XIII Pomoc Techniczna

13.1 Pomoc Techniczna

W perspektywie 2014-2020 największe środki przeznaczone zostaną na działalność z obszaru badań i rozwoju, innowacyjności i przedsiębiorczości, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz integracji społecznej. Znaczna część środków zostanie także przekazana na rozwój transportu na terenie województwa śląskiego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020²⁵

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

²⁵ Źródło: www.minrol.gov.pl

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.....	5
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2017 r.).....	8
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2017r.).....	9
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	30
Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).....	33
Tabela 6. Aktualny stan jakości powietrza (tło) dla Gminy Hażlach (powiat cieszyński), w strefie śląskiej.....	36
Tabela 7. Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza, określone na podstawie wyników pomiarów i modelowania, dla Gminy Hażlach, w strefie śląskiej.....	36
Tabela 8. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.....	37
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2017 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia. ..	38
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2017 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	38
Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	50
Tabela 12. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego w roku 2016.....	53
Tabela 13. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Hażlach.....	56
Tabela 14. Charakterystyka JCWPd nr 155.....	57
Tabela 15. Charakterystyka JCWPd nr 162.....	57
Tabela 16. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Hażlach.....	58
Tabela 17. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 155 i JCWPd nr 162.....	58
Tabela 18. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Hażlach (stan na 31.12.2017 r.) .	62
Tabela 19. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Hażlach (stan na 31.12.2017 r.) .	62
Tabela 20. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Hażlach.....	65
Tabela 21. Klasy bonitacyjne gleb gminy Hażlach.....	69
Tabela 22. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Hażlach (stan na rok 2014).....	70
Tabela 23. Zmienność odczynu gleby wraz ze zmianą zakresu odczynu pH.....	71
Tabela 24. Obszary przemysłowe Gminy Hażlach.....	73
Tabela 25. Masa odpadów zebranych na terenie Gminy Hażlach w roku 2016.....	77
Tabela 26. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).....	78
Tabela 27. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.....	81
Tabela 28. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.....	82
Tabela 29. Rodzaj odpadów przewidzianych do zbierania przez „Andar” S.C. oraz miejsce i sposób ich magazynowania.....	83
Tabela 30. Rodzaj i masa odpadów przewidywanych do przetworzenia, przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe JANPAS, w okresie roku przetwarzania odpadów.....	84
Tabela 31. Rodzaje odpadów przewidywanych do zbierania przez NOX Sp. z o.o. oraz miejsce i sposób ich magazynowania.....	84
Tabela 32. Rodzaj odpadów przewidzianych do zbierania przez PPHU PEX Sp. z o.o. oraz miejsce i sposób ich magazynowania.....	91
Tabela 33. Rodzaj i masa odpadów przewidywanych do przetworzenia, przez Ślusarstwo Pomoc Drogowa Blacharstwo Pojazdowe Adam Topoliński, w okresie roku przetwarzania odpadów.....	91
Tabela 34. Pomniki przyrody na terenie Gminy Hażlach.....	96
Tabela 35. Struktura lasów Gminy Hażlach w roku 2017.....	98
Tabela 36. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.....	104
Tabela 37. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.....	116
Tabela 38. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hażlach.....	125

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Hażlach na tle powiatu cieszyńskiego.	7
Rysunek 2. Położenie Gminy Hażlach na tle podziału fizyko-geograficznego Polski wg Kondrackiego.	8
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady występujące w Gminie Hażlach.	10
Rysunek 4. Róża wiatrów na terenie Gminy Hażlach.	10
Rysunek 5. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.	35
Rysunek 6. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.	39
Rysunek 7. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń rocznych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.	40
Rysunek 8. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla pyłu PM2,5 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.	41
Rysunek 9. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla benzo(a)pirenu ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.	42
Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dwutlenku siarki ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2017.	43
Rysunek 11. Obszary przekroczeń poziomu docelowego ozonu (kolor czerwony) dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą niż 25, w roku 2017.	44
Rysunek 12. Obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą lub równą 1 dzień, w roku 2017.	45
Rysunek 13. JCWP na tle Gminy Hażlach.	56
Rysunek 14. Gmina Hażlach na tle JCWPd.	57
Rysunek 15. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.	58
Rysunek 16. Obszar zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Hażlach.	59
Rysunek 17. Osuwiska na terenie Gminy Hażlach.	72
Rysunek 18. Obszary przemysłowe i zdegradowane na terenie Gminy Hażlach.	74
Rysunek 19. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.	79
Rysunek 20. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.	80
Rysunek 21. Obszary Natura 2000 na tle Gminy Hażlach.	94
Rysunek 22. OChK Cieszyńskie Pogórze na tle Gminy Hażlach.	95
Rysunek 23. Lasy Gminy Hażlach.	99

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Sławomir Kolondra
Sławomir Kolondra